

**UCHWAŁA NR XVII/121/15
RADY MIEJSKIEJ W MSZCZONOWIE**

z dnia 15 grudnia 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mszczonów na
lata 2016-2021**

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U z 2015 poz. 1515), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2015 r. poz.163 z późn.zm.), Rada Miejska w Mszczonowie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mszczonów na lata 2016-2021 stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Mszczonowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Łukasz Koperski

Załącznik do Uchwały Nr XVII/121/15

Rady Miejskiej w Mszczonowie

z dnia 15 grudnia 2015 r.

**STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY MSZCZONÓW
NA LATA 2016-2021**

Grudzień 2015

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE 3

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA 6

1.1. PODSTAWY POLITYKI SPOŁECZNEJ 6

1.2. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-PRAWNE TWORZENIA STRATEGII 8

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA 15

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY 15

2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE IDENTYFIKOWANE PRZEZ OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ 27

2.4. KWESTIA DZIECKA 37

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH 41

2.6. KWESTIA UZALEŻNIEŃ 49

2.7. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI 52

2.8. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI 53

2.11. PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE ŚRODOWISKA LOKALNEGO 58

2.12. ANALIZA SWOT 62

2.13. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH 67

2.14. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ 69

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA 71

3.1. MISJA 71

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ 73

3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII 83

4. UWAGI KOŃCOWE 88

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW 89

WPROWADZENIE

Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin, mieszkańców gminy.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument dla gminy Mszczonów, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w **Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mszczonowie**.

Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została skomunikowana z głównymi dokumentami strategicznymi wpływającymi na rozwiązywanie lokalnych problemów, tj. Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) oraz Narodową Strategią Integracji Społecznej, wyznaczającymi działania i stwarzającymi możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne do 2013 roku.

W pracach nad strategią uczestniczyli eksperci, specjaliści, przedstawiciele środowisk oświaty, kultury, ochrony zdrowia, sądownictwa, policji, pomocy społecznej, przedstawiciele organizacji pozarządowych i samorządu lokalnego.

Tabela 1. Lista osób (oraz reprezentowanych przez nie instytucji lub organizacji), które uczestniczyły w pracach nad strategią

Lp.	Imię i nazwisko	Przynależność (instytucja, organizacja)
1.	Barbara Ciszewska	MOPS w Mszczonowie
2.	Danuta Górniak	MOPS w Mszczonowie
3.	Józef Grzegorz Kurek	UM w Mszczonowie
4.	Maciej Głąbiński	GKRPA w Mszczonowie
5.	Ewa Zielińska	Zespół Obsługi Placówek Oświatowych w Mszczonowie
6.	Sylwia Wisławska	Świetlica środowiskowa w Mszczonowie
7.	Piotr Dymecki	Sąd Rejonowy w Żyrardowie
8.	Wiesława Radziwon	Stowarzyszenie Filos im. Joanny Froehlich

		w Żyrardowie
--	--	--------------

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mszczonów na lata 2016-2021 składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wstępnej, diagnostycznej i programowej.

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu – są w niej przedstawione podstawy polityki społecznej, uwarunkowania społeczno-prawne tworzenia strategii oraz została dokonana analiza dokumentów strategicznych, z którymi powinna korespondować i być spójna strategia.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera charakterystykę gminy, informacje na temat sytuacji demograficzno-bytowej jej mieszkańców oraz diagnozę problemów społecznych gminy, opartą na badaniu źródeł zastanych oraz analizie specjalnie skonstruowanych do tego celu ankiet i wywiadów. Diagnoza obejmuje następujące kwestie:

1. Problemy społeczne identyfikowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej;
2. Kwestia dziecka;
3. Kwestia osób bezrobotnych;
4. Kwestia uzależnień;
5. Kwestia niepełnosprawności;
6. Kwestia przestępczości;
7. Kwestia przemocy w rodzinie
8. Kwestia osób starszych
9. Problemy społeczne w ocenie środowiska lokalnego;
10. Analiza SWOT;
11. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.

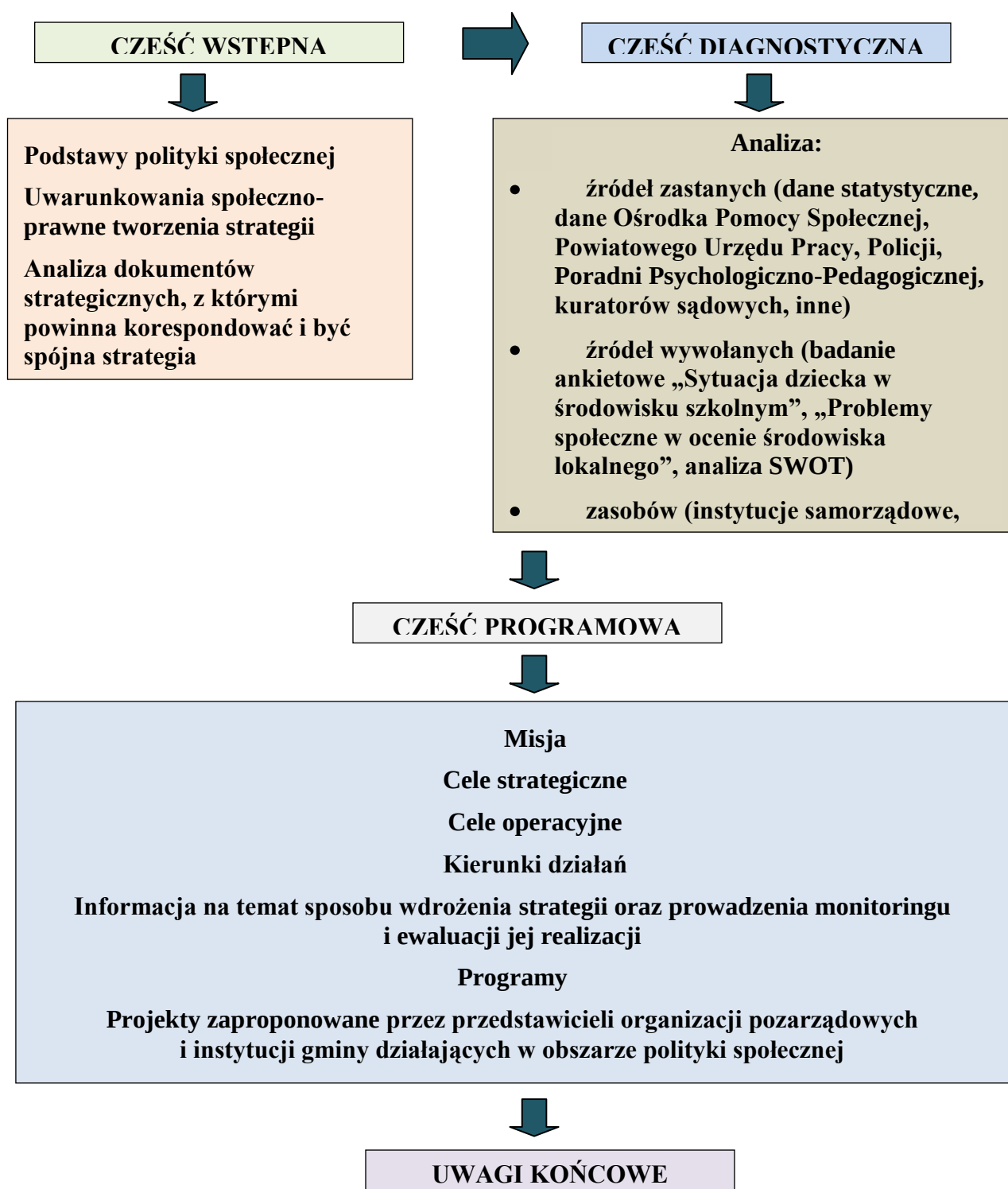
W podsumowaniu części diagnostycznej, po nałożeniu wyników dokonanej analizy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu gminnego, zostały wskazane najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej dokumentu. Ponadto pokazany został związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych środowiska lokalnego.

W części programowej dokumentu zostały przedstawione najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. Ponadto została zaprezentowana

informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu i ewaluacji jej realizacji.

Przedstawienie graficzne metodologii opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mszczonów na lata 2016-2021 prezentuje poniżej zamieszczony diagram.

Diagram 1. Metodologia opracowania dokumentu strategii

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały podstawy polityki społecznej, uwarunkowania społeczno-prawne tworzenia strategii oraz została dokonana analiza dokumentów programowych opracowanych na poziomie kraju, województwa, powiatu i gminy, z którymi powinna korespondować i być spójna strategia.

1.1 PODSTAWY POLITYKI SPOŁECZNEJ

Polityka społeczna oparta na określonych wartościach i zasadach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu kształtowania warunków życia ludności, stosunków międzyludzkich i ogólnych warunków rozwoju oraz harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych. Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady.

Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

Zasada samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.

Zasada przezorności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.

Zasada solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.

Zasada pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić

swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.

Zasada partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.

Zasada samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

Zasada dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.

Zasada wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Mówiąc o wartościach, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, jaką dobro rodziny. Ta wartość stała się fundamentem niniejszego dokumentu programowego, gdyż od wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.2. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 163). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. Nr 96, poz. 1118 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013 poz. 135 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r, poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493).
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. Nr poz. 114 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.),

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

W gminnej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych, biznesu oraz uznaje się za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020,

- Strategia Rozwoju Powiatu Żyrardowskiego,
- Strategia Rozwoju Mszczonowa do 2020 roku.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Głównym celem programu jest zwiększenie szans za zatrudnienie osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa.

W ramach celu szczegółowego Zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa planowana jest realizacja następujących rodzajów działań:

1. integracja osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowana na aktywizację społeczno-zawodową, a w szczególności:

- integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób oddalonych od rynku pracy w ramach wspólnoty międzysektorowej,
- aktywna integracja dla włączenia społecznego realizowana przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej (Powiatowe Centra Pomocy rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej).
- integracja społeczna oraz aktywizacja zawodowa osób w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym z uwzględnieniem osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami, która powinna opierać się przede wszystkim na usługach reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej świadczonych przez Centra Integracji Społecznej (CIS), Kluby Integracji Społecznej (KIS), Zakłady Aktywizacji Zawodowej (ZAZ), Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ), jak również we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i NGO oraz na innych działaniach międzysektorowych.

2. Wsparcie rodzin wielodzietnych, ubogich rodzin z dziećmi, rodzin z osobami starszymi, rodzin z osobami z niepełnosprawnościami oraz rodzin z osobami zależnymi oraz rodziców samotnie wychowujących dzieci.

Działania Powiatowych Centrów Pomocy rodzinie (PCPR) oraz Ośrodków Pomocy społecznej (OPS) polegać będą na kompleksowym, zindywidualizowanym wsparciu osób zagrożonych oraz wykluczonych społecznie. Działania obejmują zintegrowane usługi społeczne, edukacyjne i zawodowe, w tym kontrakty socjalne, mające na celu aktywizację społeczno-zawodową.

Działania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 będą obejmować partnerską współpracę, działania międzysektorowe, w tym również współpracę jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy, uwzględniając NGO.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Województwo poprzez działalność Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające do wyrównywania poziomu życia mieszkańców. „Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020” określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

W toku prac nad strategią misję samorządu województwa mazowieckiego, realizowaną w ramach strategii wojewódzkiej polityki społecznej Mazowsza na lata 2005-2013, określono jako „osiągnięcie odczuwalnych społecznie, pozytywnych efektów w zakresie priorytetowych obszarów polityki społecznej, jakie stanowią: ubóstwo, uzależnienia, starość, bezrobocie, niepełnosprawność”. Dla każdego z pięciu wyodrębnionych obszarów sformułowano następujące cele strategiczne.

I. Ubóstwo

1. Podejmowanie selektywnych działań na rzecz osób i rodzin znajdujących się w stanie ubóstwa, ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć ograniczających skutki życia w biedzie
2. Tworzenie mechanizmów wychodzenia z bezdomności i zapobiegających przechodzeniu osób ubogich w stan bezdomności

II. Uzależnienia

1. Zahamowanie wzrostu spożycia alkoholu, promocja zdrowego stylu życia, rozwijanie postaw sprzyjających tym zachowaniom
2. Ograniczenie używania i dostępności do narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz związanych z tym problemów

III. Starość

1. Podniesienie jakości życia osób starszych, zaspokajanie ich potrzeb poprzez spójne i skoordynowane działania podmiotów mających wpływ na realizację regionalnej polityki społecznej

IV. Bezrobocie

1. Rozwijanie aktywnej polityki rynku pracy w zakresie działań objętych pomocą społeczną, wspieranej przez realizację sektorowych i regionalnych programów

V. Niepełnosprawność

Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. Strategia uwzględnia spójność z priorytetami określonymi w projekcie regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa mazowieckiego na lata 2014-2022, w szczególności w odniesieniu do:

- aktywnego włączenia, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnym uczestnictwem i zwiększaniem szans na zatrudnienie;

Ułatwienia dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym;

Wspieraniu przedsiębiorczości społecznej oraz integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.

Strategia Polityki Społecznej dla województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2022 obejmuje:

- Mazowiecki Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015;
- Wojewódzki Program Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi;
- Program Przeciwdziałania Wybrany Problemom Zdrowotnym w Województwie Mazowieckim na lata 2012-2017;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2015;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016;
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2016.

Strategia Rozwoju Mszczonowa do 2020 roku

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego

rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans zarządzania. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), jedną z podstawowych ról wśród tego typu planów pełnią strategie rozwoju. W opracowaniach tych określone są cele rozwoju lokalnego oraz sposoby realizacji tych celów przy wyróżnieniu najbardziej pożądanych dla rozwoju gminy działań.

W trakcie prac nad Strategią Rozwoju Mszczonowa do 2020 roku dokonano diagnozy w zakresie przestrzennych i funkcjonalnych uwarunkowań rozwoju, sytuacji demograficznej gminy, analizy struktury zatrudnienia i bezrobocia w gminie, oceny stanu infrastruktury technicznej i społecznej, sytuacji w rolnictwie i turystyce, przeprowadzono analizę SWOT (sektorową i zbiorczą), która m.in. pozwoliła na identyfikację występujących problemów, oraz wyznaczono cele strategiczne. Za cel nadrzędny uznano „zdobycie i utrzymanie konkurencyjnej pozycji w stosunku do gmin ościennych poprzez stwarzanie warunków do harmonijnego i dynamicznego rozwoju gospodarczego”. Jednocześnie nakreślono następujące cele strategiczne (przypisując im odpowiednie cele operacyjne i zadania):

- I. Wykorzystanie atutu położenia w celu pozyskania inwestorów zewnętrznych i mobilizacji kapitału lokalnego sprzyjającego procesom przekształceń własnościowych
- II. Rozwój infrastruktury na terenie gminy
- III. Podniesienie jakości kapitału ludzkiego gminy
- IV. Restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa
- V. Poprawa warunków życia społeczeństwa lokalnego
- VI. Wykorzystanie bliskości Warszawy i potencjału środowiska naturalnego dla potrzeb rozwoju gospodarczego

Z uwagi na problematykę niniejszego opracowania na szczegółowe omówienie zasługują poniższe cele strategiczne:

II. Podniesienie jakości kapitału ludzkiego gminy

1. Działanie na rzecz dopasowania kwalifikacji ludności do potrzeb rynku pracy

opracowanie wspólnie z PUP (Powiatowy Urząd Pracy) programu szkoleń podnoszących i zmieniających kwalifikacje w zależności od ujawniających się potrzeb na rynku pracy
podejmowanie działań wspólnie z PUP mających na celu przełamywanie barier psychologicznych przed zmianą kwalifikacji poprzez promowanie korzyści i szans związanych ze zmianą zawodu

2. Wspieranie działań na rzecz poprawy jakości oświaty

- współpraca z dyrektorami szkół i Kuratorium na rzecz wprowadzania nowoczesnych metod nauczania i form oświaty pozalekcyjnej
- poprawa jakości i efektywności kształcenia i umiejętności uczniów
- organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych
- podniesienie efektywności zarządzania oświatą
- podniesienie sprawności funkcjonowania szkół i placówek oświatowych
- wykorzystanie bazy szkół wiejskich do prowadzenia działalności pozaszkolnej
- utworzenie kierunku kształcenia zgodnego z zapotrzebowaniem rynku
- poprawa bazy sportowej przy szkołach
- opracowanie bilansu potrzeb w zakresie profili kształcenia w nawiązaniu do preferowanych kierunków rozwoju gminy
- kontynuacja działań promujących młodzież szczególnie uzdolnioną i nauczycieli osiągających wybitne wyniki w procesie dydaktycznym
- modernizacja i rozbudowa bazy lokalowej szkół i placówek oświatowych
- systematyczne doposażanie i modernizacja szkół i placówek oświatowych w sprzęt komputerowy i w inne urządzenia multimedialne niezbędne do prowadzenia otwartych pracowni multimedialnych, w ramach których są prowadzone również punkty doradcze
- umożliwienie mieszkańcom gminy dostępu do różnorodnych usług i świadczeń drogą elektroniczną poprzez stworzenie platformy cyfrowej (e-learning)
- rozwój szerokopasmowego dostępu do internetu na terenie całej gminy

V. Poprawa warunków życia społeczeństwa lokalnego

1. Poprawa zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych ludności

- kontynuacja działań przygotowujących tereny pod budownictwo jednorodzinne
- opracowanie programu i rozpoznanie możliwości pozyskania pozabudżetowych środków na poprawę stanu technicznego komunalnych zasobów mieszkaniowych
- opracowanie zasad rozwoju budownictwa socjalnego przy wykorzystaniu różnych współpracy i dofinansowania

2. Poprawa stanu zdrowotności społeczeństwa

- doprowadzenie do wypracowania wspólnie z placówkami opieki zdrowotnej koncepcji zabezpieczenia adekwatnej do potrzeb kadry lekarzy i specjalistów,
- współpraca z ZOZ-em w celu pozyskania środków pozabudżetowych na wyposażenia w niezbędny sprzęt medyczny

3. Poprawa i racjonalizacja działań w zakresie pomocy społecznej

- zidentyfikowanie grup osób najbardziej potrzebujących pomocy i opracowanie harmonogramu wdrożenia programu pomocy
- prowadzenie działań mających na celu pozyskanie środków finansowych i rzeczowych ze źródeł pozasamorządowych (tj. fundacje, organizacje charytatywne, jednostki gospodarcze, środki krajowe i wojewódzkie)
- pomoc w organizacji działań przeciwdziałającym patologiom społecznym

5. Działanie na rzecz ograniczenia bezrobocia

- promowanie wspólnie z PUP różnych form samozatrudnienia

6. Poprawa bezpieczeństwa publicznego

- opracowanie wspólnie z policją programu przeciwdziałania i zapobiegania przestępczości
- propagowanie we współpracy ze szkołami zachowań podnoszących stan bezpieczeństwa

wspieranie inicjatyw lokalnych mających na celu przeciwdziałanie przestępczości

- działanie na rzecz wykonania monitoringu w centrum miasta

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet.

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Mszczonów jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowo-zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie żyrardowskim, pomiędzy Łodzią a Warszawą. Od strony południowo-wschodniej graniczy z terenami powiatu grójeckiego, a od południowo-zachodniej z powiatem rawskim. Miasto i gmina Mszczonów zajmują powierzchnię 152 km² i liczą 11.361 mieszkańców (stan na 31. 12. 2014 r.), w tym miasto 6 310 osób natomiast gmina 5 051. Szczegółowe zestawienie liczby ludności z podziałem na poszczególne ulice i miejscowości przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Liczba mieszkańców miasta i gminy Mszczonów zameldowanych na pobyt stały na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Lp.	Nazwa miejscowości	Pobyt stały wg stanu na dzień 31 grudnia 2014r.
1.	Adamowice	103
2.	Adamówek	28
3.	Badowo-Dańki	213
4.	Badowo-Mściska	95
5.	Bobrowce	264
6.	Badów Górny	99
7.	Bronisławów	60
8.	Bronisławka	38
9.	Budy Strzyże	36
10.	Budy Zasłona	5
11.	Ciemno-Gnojna	40
12.	Czekaj	24
13.	Dębiny Osuchowskie	14
14.	Długowizna	45
15.	Dwórzno	50
16.	Edwardowo	38
17.	Gurba	44
18.	Grabce Towarzystwo	59

Lp.	Nazwa miejscowości	Pobyty stały wg stanu na dzień 31 grudnia 2014r.
19.	Gąba	159
20.	Grabce Józefpolskie	188
21.	Grabce Wrękie	14
22.	Huta Piekarska	6
23.	Chudolipie	57
24.	Janówek	77
25.	Kaczków	33
26.	Kamionka	101
27.	Kowiesowo	51
28.	Kowiesy	39
29.	Lindów	75
30.	Lublinów	52
31.	Lutkówka	87
32.	Lutkówka Druga	98
33.	Lutkówka Kolonia	52
34.	Małachowszczyzna	30
35.	Marianka	47
36.	Marków-Świnice	44
37.	Marków-Towarzystwo	176
38.	Michalin	26
39.	Nowy Dworek	42
40.	Nosy-Poniatki	179
41.	Nowe Poręby	30
42.	Olszewek	15
43.	Olszówka	73
44.	Osuchów	351
45.	Pawłowice	39
46.	Piekary	133
47.	Piekarowo	68
48.	Podlindowo	42
49.	Pieńki Osuchowskie	19
50.	Pieńki-Strzyże	54
51.	Pogorzałki	Nie zamieszkałe
52.	Powązki	92
53.	Sosnowica	122

Lp.	Nazwa miejscowości	Pobyty stały wg stanu na dzień 31 grudnia 2014r.
54.	Strzyże	87
55.	Suszeniec	61
56.	Świnice	36
57.	Szeligi	44
58.	Tłumy	21
59.	Wólka Wręcka	12
60.	Władysławów	19
61.	Wręcza	154
62.	Wycznanka	246
63.	Wymysłów	124
64.	Zbiroża	73
65.	Zdzieszyn	52
66.	Zimnice	141
67.	Zimna Woda	55
RAZEM		5 051

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Mszczonowie

Lp.	Nazwa miejscowości	Pobyty stały wg stanu na dzień 31 grudnia 2014r.
1.	Armii Krajowej	11
2.	Bagno	34
3.	Boczna	18
4.	Brzaskwiniowa 3	63
	Brzaskwiniowa 5	58
	Brzaskwiniowa 7	57
5.	Cicha	13
6.	Cmentarna	21
7.	Czereśniowa	25
8.	Dojazd	2
9.	Dworcowa	518
10.	Działkowa	-
11.	Fabryczna	65
12.	Generała Andersa	4
13.	Generała Grota Roweckiego	5
14.	Generała Maczka	16

Lp.	Nazwa miejscowości	Pobyt stały wg stanu na dzień 31 grudnia 2014r.
15.	Generała Sikorskiego	34
16.	Gimnazjalna	9
17.	Grójecka	261
18.	Grunwaldu	87
19.	Graniczna	3
20.	Jaśminowa	13
21.	Jeżynowa 1	95
	Jeżynowa 2	60
22.	Józefpolska	81
23.	Kazimierza Wielkiego	20
24.	Keramzytowa	-
25.	Kilińskiego	9
26.	Kolejowa	-
27.	Konwaliowa	27
28.	Kościelna	2
29.	Kościuszki	23
30.	Krótką	31
31.	Krzywa	24
32.	Królowej Jadwigi	31
33.	Księcia Poniatowskiego	212
34.	Księcia Ziemowita	44
35.	Księdza Wierzejskiego	68
36.	Księdza Władysława Gołdowskiego	-
37.	Kwiatowa	120
38.	Logistyki	-
39.	Łukowa	8
40.	Ługowa	61
41.	3 Maja	4
42.	Maklakiewiczza	82
43.	Malinowa	73
44.	Mariana Korpusa	2
45.	Młynarska	2
46.	Morelowa	-
47.	Niesiołowskiego	4
48.	Nowa	17

Lp.	Nazwa miejscowości	Pobyty stały wg stanu na dzień 31 grudnia 2014r.
49.	Nowy Rynek	57
50.	Olchowa	18
51.	Opłotki	37
52.	Piekarska	164
53.	Plac Narutowicza	3
54.	Plac Piłsudskiego	-
55.	Pogorzalki	25
56.	Polna	11
57.	Północna 2	61
	Północna 4	107
	Północna 6	106
	Północna 6A	21
	Północna 8	87
	Północna 8A	33
	Północna 10	112
	Północna 12	64
	Północna 14	101
	Północna 16	99
	Północna 18	114
	Północna 20	97
	Północna 20A	23
	Północna 26	23
	Północna 28	16
58.	Pułkownika Wincentego Wnuka	-
59.	Raławicka	19
60.	Rawska	92
61.	Rolnicza	6
62.	Różana	4
63.	Sienkiewicza	324
64.	Skierniewicka	37
65.	Spokojna	209
66.	Sportowa	7
67.	Spółdzielcza	170
68.	Storczyków	10
69.	Strzelców Kaniowskich	3

Lp.	Nazwa miejscowości	Pobyty stały wg stanu na dzień 31 grudnia 2014r.
70.	Szarlotki	-
71.	Szarych Szeregów	-
72.	Szkolna	41
73.	Tańskiego	75
74.	Tarczyńska	487
75.	Targowa	185
76.	Termalna	-
77.	Towarowa	122
78.	Traugutta	17
79.	1000 lecia 2	189
	1000 lecia 4	115
80.	Wierzbowa	5
81.	Wschodnia	30
82.	Warszawska	93
83.	Wiejska	-
84.	Wiśniowa	25
85.	Władysława Jagiełły	24
86.	Wrzosowa	24
87.	Zacisze	4
88.	Zapieckowa	-
89.	Zarachowicza	34
90.	Zarzeczna	55
91.	Żyrardowska	108
	Razem	6 310

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego

Samo miasto rozpościera się na obszarze 8,6 km² w odległości 45 km od Warszawy i 90 km od Łodzi (przy trasie Warszawa - Katowice). Położone jest na skrzyżowaniu Centralnej Magistrali Kolejowej i trasy kolei towarowej Słubice – Terespol.

Geograficznie gmina Mszczonów leży na Nizinie Mazowieckiej, w Kotlinie Warszawskiej. Oprócz miasta Mszczonów na terenie gminy znajduje się 67 wsi skupionych w 34 sołectwach, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Sołectwa w Gminie Mszczonów.

Lp.	Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa
1.	Adamowice	Adamowice Powązki
2.	Badowo-Dańki	Badowo-Dańki
3.	Badowo-Mściska	Badowo-Mściska
4.	Badów Górny	Badów Górny
5.	Bobrowce	Bobrowce
6.	Ciemno Gnojna	Ciemno Gnojna Kaczków Pogorzałki
7.	Gąba	Gąba
8.	Grabce Józefpolskie	Grabce Józefpolskie
9.	Grabce-Towarzystwo	Długowizna Grabce-Towarzystwo Grabce Wręckie Wólka Wręcka
10.	Gurba	Gurba Szeligi Zdzieszyn
11.	Janówek	Janówek Nowe Poręby
12.	Kamionka	Adamówek Kamionka
13.	Kowiesy	Kowiesowo Kowiesy
14.	Lindów	Huta Piekarska Lindów
15.	Lutkówka	Lutkówka
16.	Lutkówka-Kolonia	Lutkówka-Kolonia
17.	Marianka	Bronisławów Marianka Pieńki Strzyże Władysławów
18.	Marków-Towarzystwo	Czekaj Lublinów Marków-Towarzystwo
19.	Nosy-Poniatki	Bronisławka Nosy-Poniatki

Lp.	Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa
20.	Olszówka- Nowy Dworek	Nowy Dworek Olszówka
21.	Osuchów	Dębiny Osuchowskie Osuchów
22.	Pawłowice	Małachowszczyzna Olszewek Pawłowice
23.	Piekarowo	Budy Zasłona Michalin Piekarowo Podlindowo
24.	Piekary	Piekary
25.	Sosnowica	Sosnowica
26.	Strzyże	Budy Strzyże Strzyże Pieńki Osuchowskie
27.	Suszeniec	Edwardowo Suszeniec
28.	Świnice	Marków-Świnice Świnice
29.	Wręcza	Wręcza
30.	Wygnańka	Wygnańka
31.	Wymysłów	Wymysłów
32.	Zbieroża	Dwórzno Zbieroża
33.	Zimna Woda	Chudolipie Lutkówka Druga Tłumy Zimna Woda
34.	Zimnice	Zimnice

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Mszczonowie

Na terenie gminy biorą swój początek następujące rzeczki: Okrzesza, Pisia, Jeziórka i Korabiewka.

Na dzień 31.12.2006 roku w rejestrze ewidencji działalności gospodarczej zarejestrowane były 774 podmioty gospodarcze. Dominujące funkcje miasta i gminy Mszczonów to: funkcja przemysłowo-rzemieślnicza, handlowo-usługowa, rolniczo-sadownicza i mieszkaniowa. W Mszczonowie obsługą przedsiębiorstw i mieszkańców w zakresie finansowym zajmują się 4 banki. Ważną funkcję w rozwoju przedsiębiorczości spełnia też Gminne Centrum Informacji w Mszczonowie wraz z filią w Osuchowie, które świadczą szeroki zakres usług na rzecz wspierania małych i średnich przedsiębiorstw. Innym podmiotem świadczącym usługi na rzecz przedsiębiorczości jest Żyrardowskie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości.

Miasto Mszczonów nie posiada własnej komunikacji publicznej, ale ma dobre połączenie komunikacją publiczną z okolicznymi miejscowościami i regionalnymi ośrodkami, tj. Żyrardowem, Grodziskiem Mazowieckim, Piotrkowem Trybunalskim, Wieluniem, Opoczmem, Rawą Mazowiecką, Radomiem, Bydgoszczą, Skierniewicami, Tomaszowem Mazowieckim, Grójcem i Warszawą. Trasy autobusowe z wymienionymi miejscowościami obsługuje PKS.

Sieć placówek oświatowych na terenie gminy tworzą: 2 przedszkola, 6 szkół podstawowych, w których w roku szkolnym 2014/2015 naukę pobierało 1020 uczniów (łącznie z oddziałami „0”), dwa gimnazja, w których uczyło się 427 uczniów w 18 oddziałach oraz dwie szkoły ponadgimnazjalne (Liceum Ogólnokształcące im. Szarych Szeregów i Zespół Szkół), do których uczęszczało łącznie 393 uczniów.

Na terenie gminy funkcjonuje także Mszczonowski Ośrodek Kultury i Miejska Biblioteka Publiczna w Mszczonowie (z Punktem Bibliotecznym w Osuchowie). Wydawane są dwie lokalne gazety. Na bazie wybudowanej w 2000 roku hali sportowej działa Ośrodek Sportu i Rekreacji. OSiR koordynuje działalność sekcji sportowych, Klubu Sportowego „Mszczonowianka” oraz Uczniowskich Klubów Sportowych.

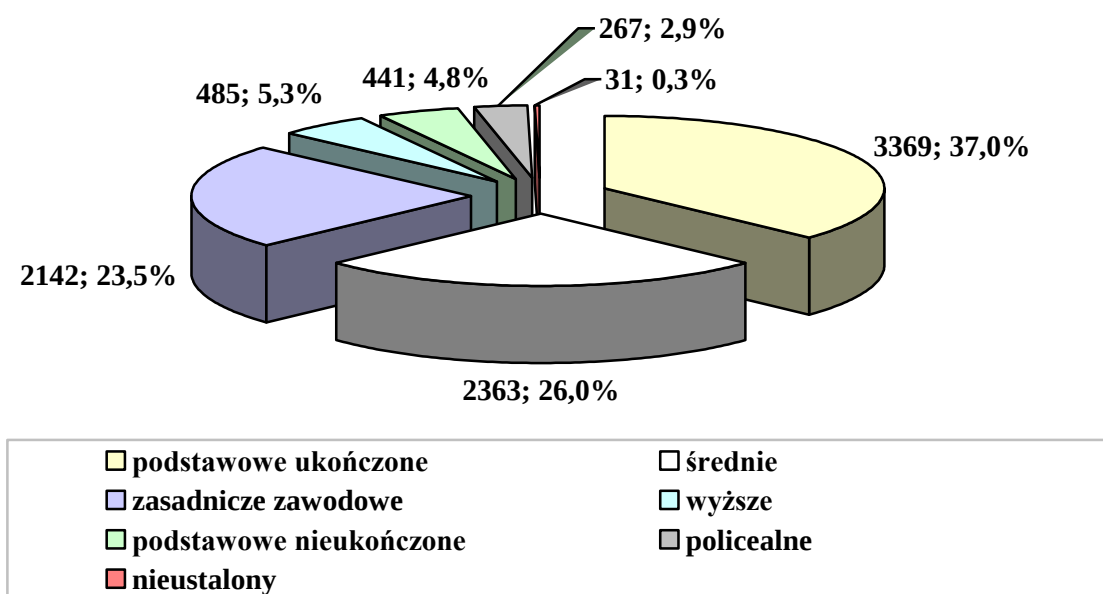
Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę zdrowotną w 3 przychodniach, 8 gabinetach lekarskich i punkcie rehabilitacyjnym KRUS w Osuchowie. Mają do dyspozycji 4 apteki (w Mszczonowie) i punkt apteczny (w Osuchowie). W gminie działa też filia Pogotowia Ratunkowego.

2.2. DEMOGRAFIA

Sytuacja demograficzna mieszkańców gminy została opracowana na podstawie informacji zebranych podczas przeprowadzania Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 roku oraz danych Urzędu Miejskiego w Mszczonowie z lat 2004-2006. Ich analiza pozwoliła na zobrazowanie sytuacji społeczno-ekonomicznej ludności, przedstawienie obecnej struktury demograficznej mieszkańców i dokonanie w tym zakresie prognozy na najbliższe lata. Czynniki powyższe odgrywają bowiem istotną rolę w planowaniu zabezpieczenia społecznego ludności.

W 2002 roku teren gminy Mszczonów zamieszkiwało 10.880 osób. Analizując strukturę wykształcenia ludności w wieku 13 lat i więcej (9.098 osób), należy stwierdzić, iż największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (3.369 osób) i średnim (2.363 osoby), a wykształceniem wyższym legitymowało się 485 mieszkańców. Strukturę wykształcenia ludności gminy Mszczonów w wieku 13 lat i więcej w 2002 roku przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Ludność gminy w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku

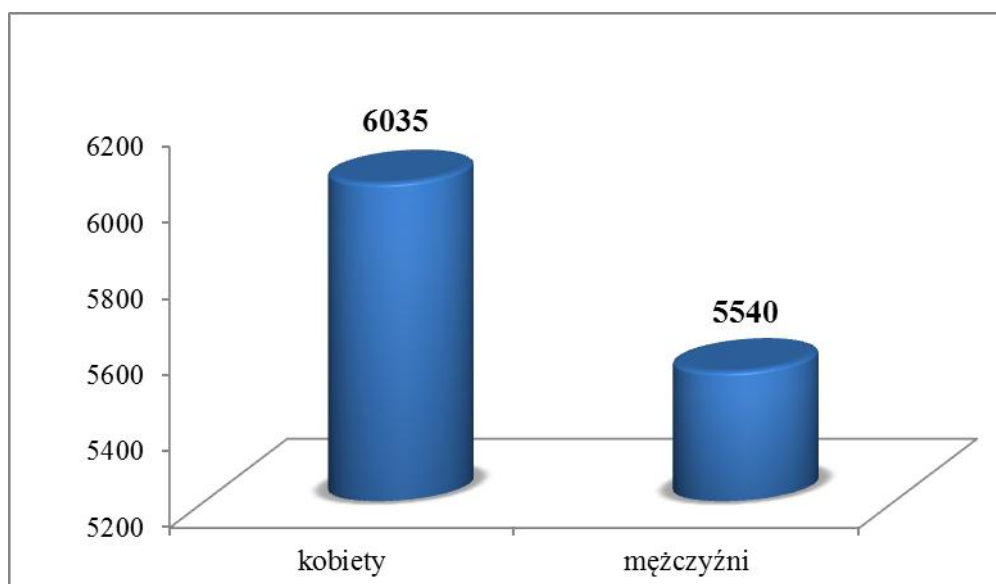

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest ważną przesłanką w procesie oceny umiejętności i radzenia sobie poszczególnych osób przede wszystkim na rynku pracy. Im bowiem dana osoba jest lepiej wykształcona, tym łatwiej potrafi się przystosować do zmiennej rzeczywistości rynku pracy.

Wykształcenie ludności jest bezpośrednio związane z jej cechami społeczno-zawodowymi, wpływając na aktywność zawodową ludności i źródła jej utrzymania.

Wykres 2. Ludność gminy według płci z końcem 2014 roku

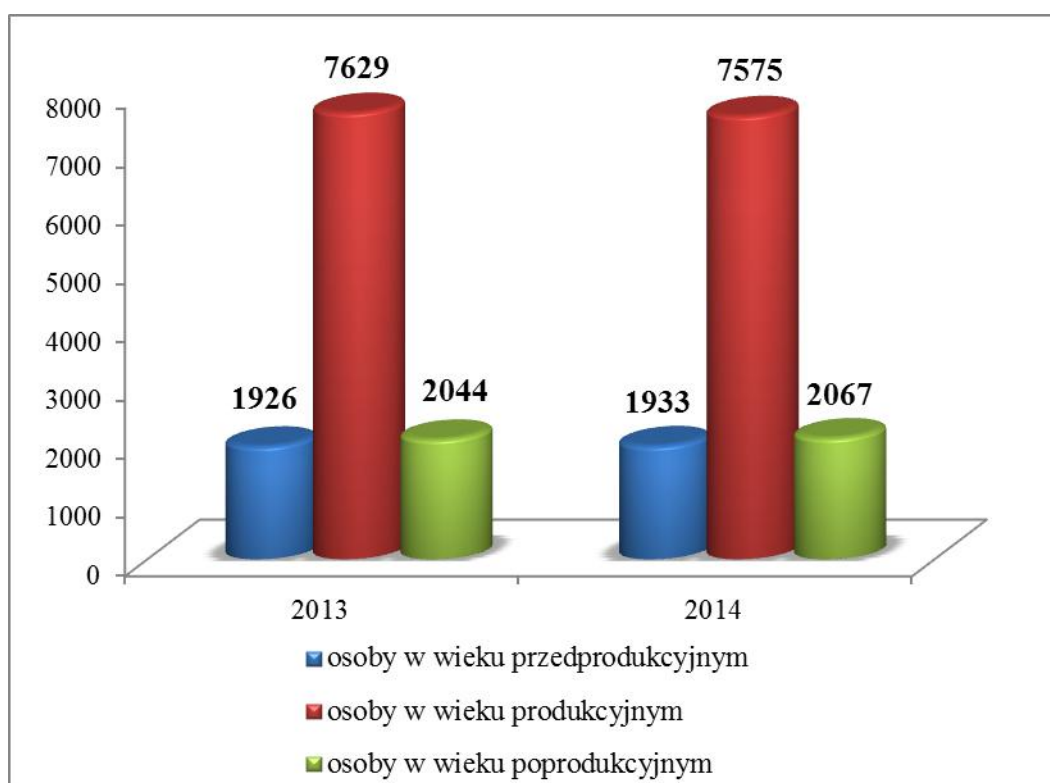

Dane Urzędu Miejskiego w Mszczonowie.

Według danych Urzędu Miejskiego w Mszczonowie z 31 grudnia 2014 roku teren gminy zamieszkiwały 11.361 osoby, w tym 6.035 kobiet (53%) i 5.540 mężczyzn (49%). Na 100 mężczyzn przypadało 108 kobiet.

Na przestrzeni ostatnich lat sytuacja demograficzna gminy Mszczonów ulegała zmianom. Dane szczegółowe w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 3. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2013 – 2014

Dane Urzędu Miejskiego w Mszczonowie.

Na przestrzeni lat 2013-2014 struktura wiekowa mieszkańców gminy Mszczonów ulegała zmianom. W analizowanym okresie miał miejsce systematyczny wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym przy jednoczesnych wahaniach liczby osób w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym była najwyższa w 2013 roku. Z kolei liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym była najwyższa w 2014 roku. Z powyżej przedstawionych danych wynika, iż struktura wiekowa ludności gminy była niekorzystna, co przejawiało się większą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym w porównaniu z osobami w wieku przedprodukcyjnym.

Prognozując sytuację demograficzną gminy na najbliższe lata, należy jednak zwrócić uwagę na istotną kwestię. Dotyczy ona systematycznego wzrostu liczby osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy. W przyszłości kolejne roczniki osób będących obecnie w tej grupie ekonomicznej zakończą swą działalność zawodową i zasilą grono seniorów. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko

niepełnosprawności. Dodajmy, że proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniej długości życia.

2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE IDENTYFIKOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

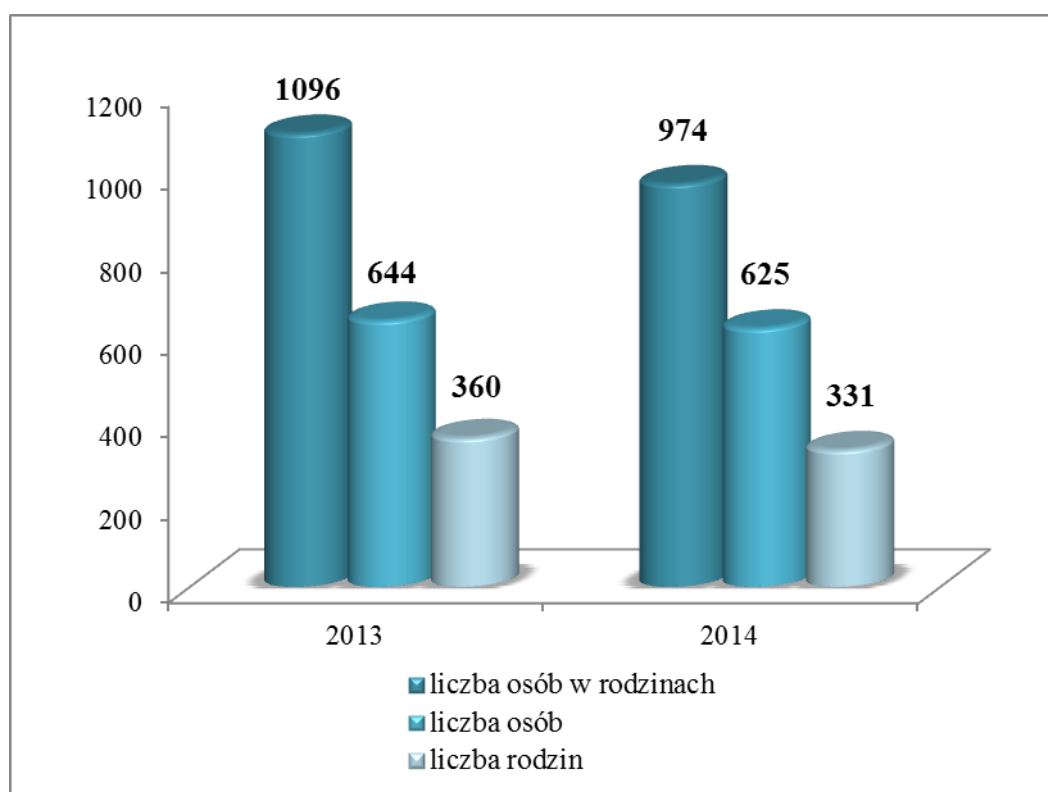
Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1). Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1).

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Mszczonów odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej,
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych),
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym,
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Od 1 października 2015 roku kryterium to ustalono na poziomie 634 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (poprzednio 542 zł) i 514 zł na osobę w rodzinie (poprzednio 456 zł). Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęży liczbę uprawnionych do korzystania z pomocy i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa. Dane szczegółowe dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Mszczonów w latach 2013-2014 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Osoby objęte pomocą społeczną w gminie w latach 2013-2014

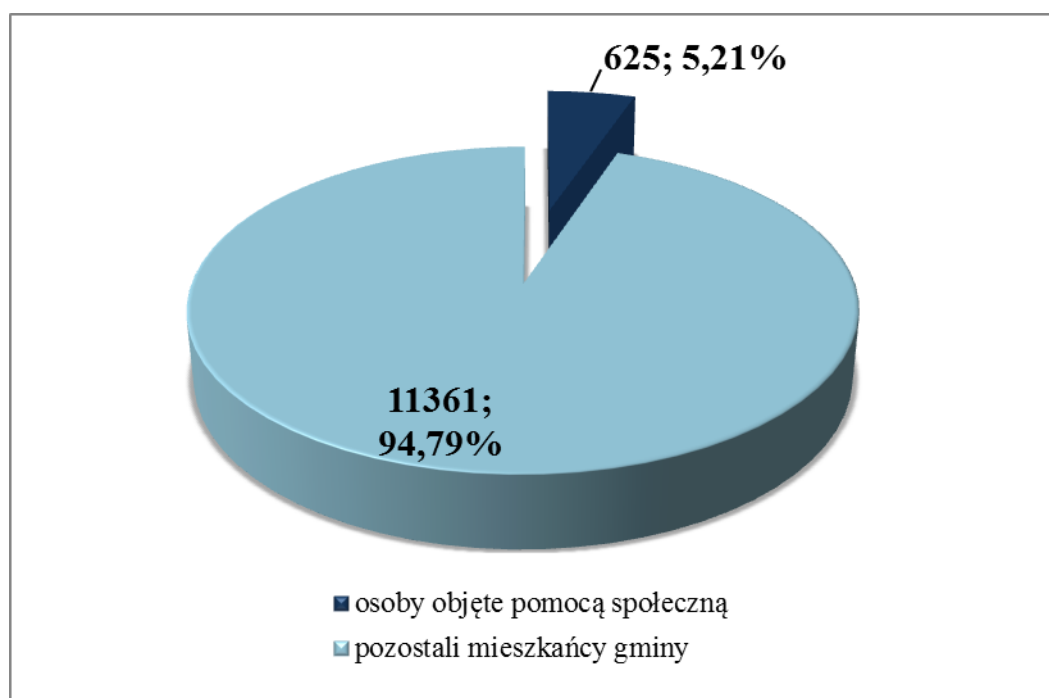
Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszczonowie.

W roku 2014 liczba osób objętych systemem pomocy społecznej w gminie Mszczonów zmniejszyła się w stosunku do 2013 roku. Do przyczyn poprawy sytuacji materialno-bytowej mieszkańców gminy należy wskazać m.in. na ograniczenie skali bezrobocia i ubóstwa. Jednakże ubóstwo i bezrobocie nie miały charakteru krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabrały cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, prowadząc tym samym do wykluczenia społecznego.

Na syndrom głębokiego ubóstwa w Polsce składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność oraz fakt zamieszkania w małych ośrodkach miejskich oraz na wsi, szczególnie na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym. Należy podkreślić, iż wzrost skali ubóstwa w ostatnich latach dokonał się przy poprawie przeciętnej sytuacji materialnej ogółu społeczeństwa, co świadczy o rosnących w społeczeństwie nierównościach w sytuacji dochodowej i poziomie życia.

Poniższy wykres przedstawia udział beneficjentów pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Mszczonów.

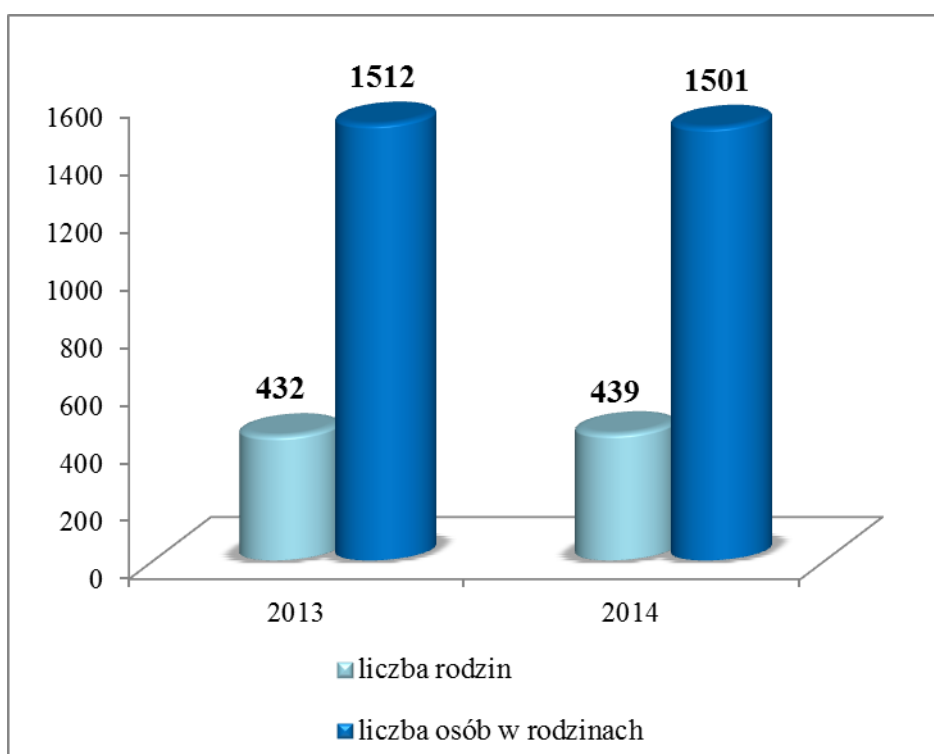
**Wykres 5. Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej a ludność gminy
w 2014 roku**

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszczonowie.

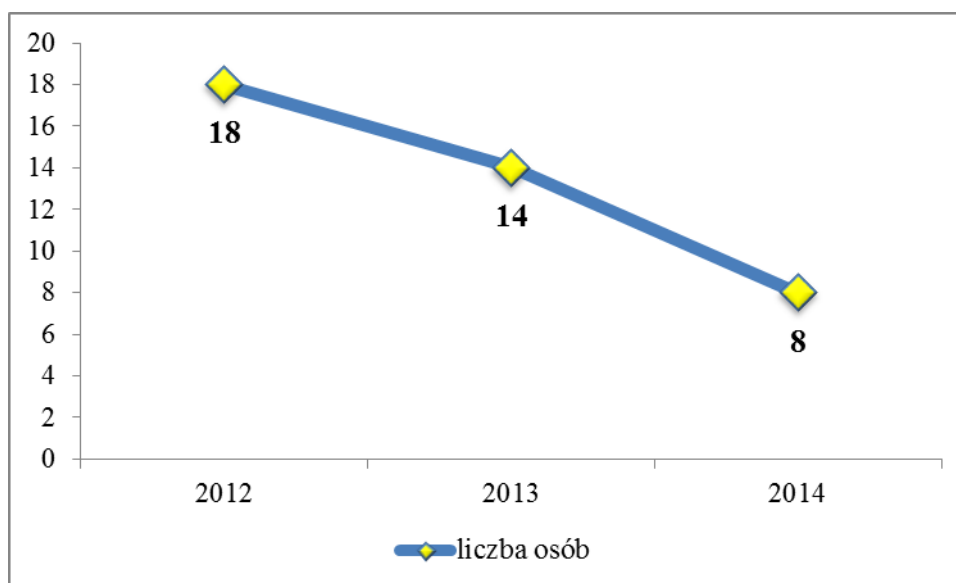
Spośród 11.361 mieszkańców gminy, 625 osób skorzystało z systemu pomocy społecznej w roku 2014. Liczba ta obejmuje również członków rodzin osób, którym decyzją administracyjną przyznano wsparcie. W 2014 r. beneficjentom systemu pomocy społecznej udzielano świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków, świadczeń rzeczowych w postaci posiłku (201 osób, w tym 178 dzieci), poradnictwa specjalistycznego (113 rodzin), usług opiekuńczych 8 rodzin) oraz wsparcia w formie pracy socjalnej (439 rodzin).

Wykres 6 Liczba prac socjalnych w 2013-2014 roku

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszczonowie

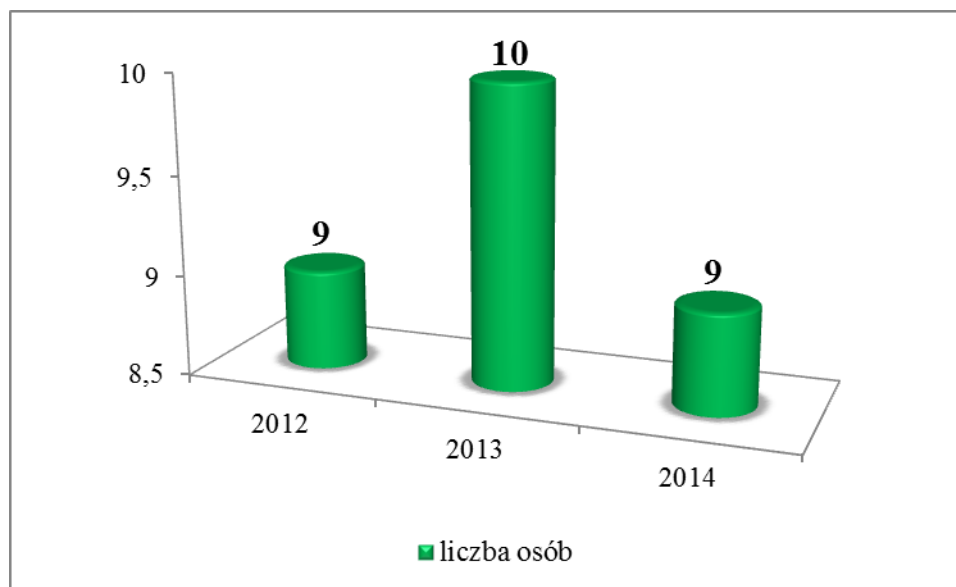
Wykres 7 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych MOPS w latach 2012-2014.

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszczonowie

Z przedstawionego wykresu wynika, że od 2012 roku spada liczba osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych ośrodka pomocy społecznej. W 2012 roku z pomocy w formie usług opiekuńczych korzystało 18 osób, w 2013 roku – 14 osób natomiast w 2014 roku – 8 osób.

Wykres 8 Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2012-2014 roku

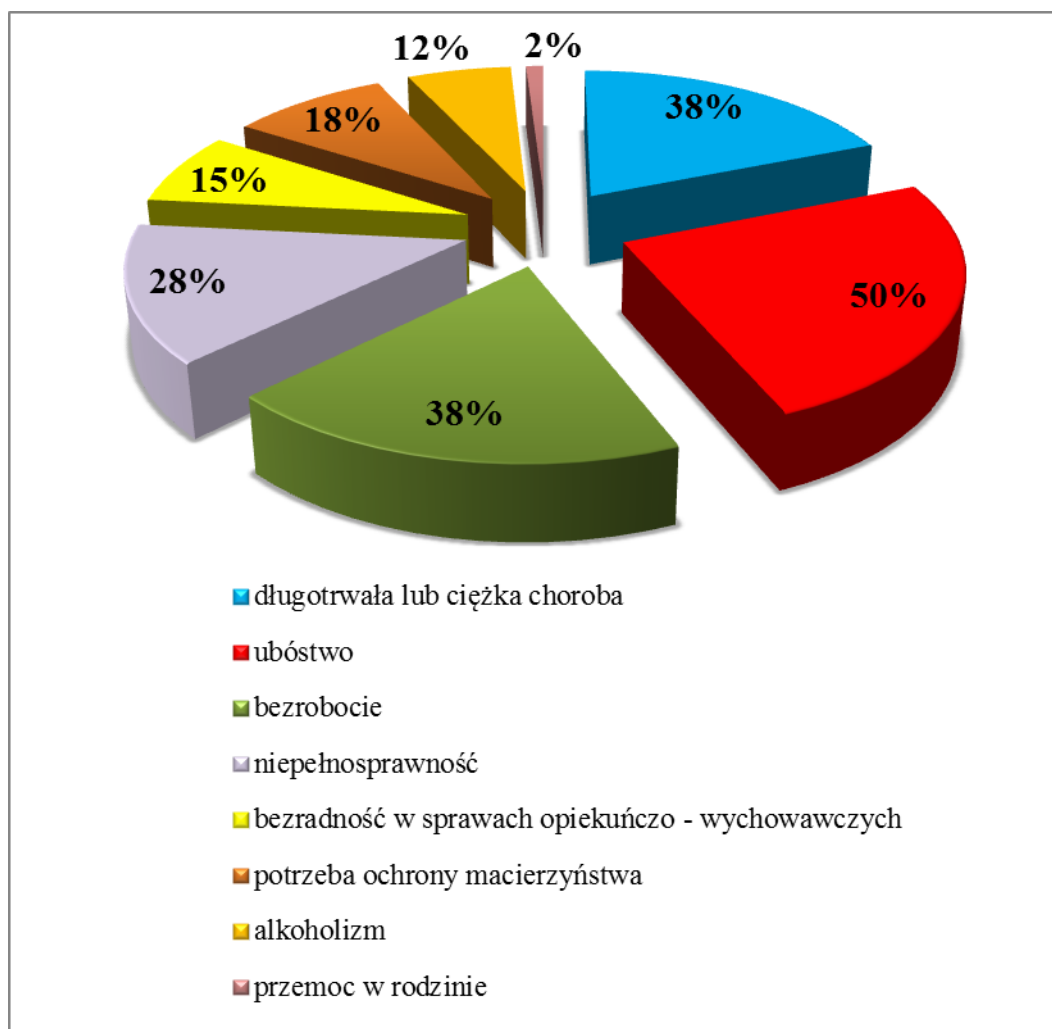
Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszczonowie

Z przedstawionego wykresu wynika, że w 2014 roku nastąpił spadek liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie.

Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które, w trybie administracyjnym, może decyzję MOPS-u utrzymać w mocy, uchylić w części lub całości albo przekazać do ponownego rozpoznania.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Podstawową przesłanką przyznawania pomocy jest spełnienie wspomnianego wcześniej kryterium dochodowego, informującego o istotnym braku środków do życia, zarówno w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jak i całej rodziny. Powody przyznawania pomocy społecznej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie w latach 2013-2014 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w 2013 roku (liczba osób w rodzinach)

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszczonowie.

W 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie udzielał wsparcia osobom i rodzinom z następujących przyczyn:

- długotrwała lub ciężka choroba – 365 osób w 145 rodzinach,
- ubóstwo – 506 osób w 153 rodzinach,
- bezrobocie – 445 osób w 124 rodzinach,
- niepełnosprawność – 261 osób w 98 rodzinach,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 197 osób w 48 rodzinach,

- potrzeba ochrony macierzyństwa – 303 osoby w 53 rodzinach,
- alkoholizm – 111 osób w 44 rodzinach,
- zdarzenie losowe – 20 osób w 8 rodzinach,
- sieroctwo – 2 osoby w 1 rodzinie,
- przemoc w rodzinie – 11 osób w 34 rodzinach,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 11 osób w 4 rodzinach,
- sytuacja kryzysowa – 6 osób w 2 rodzinach,
- bezdomność – 11 osób w 6 rodzinach.

Tabela 4. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej wypłacone w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	LATA 2010 - 2014				
	2010	2011	2012	2013	2014
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ					
ZASIŁEK STAŁY					
Liczba osób	38	37	37	37	33
Liczba świadczeń	412	363	337	343	319
W tym:					
Zasilek stały dla osoby samotnie gospodarującej					
Liczba osób	20	24	27	26	24
Liczba świadczeń	225	240	250	258	235
Zasilek stały dla osoby w rodzinie					
Liczba osób	18	13	10	11	9
Liczba świadczeń	187	123	87	85	84
ZASIŁEK OKRESOWY					
Liczba osób	119	110	119	117	132
Liczba świadczeń	440	413	363	299	283
Zasilek okresowy z tytułu bezrobocia					
Liczba osób	68	73	73	74	87
Liczba świadczeń	259	283	234	188	188
Zasilek okresowy z tytułu długotrwałej choroby					
Liczba osób	40	32	37	26	22
Liczba świadczeń	132	118	113	69	35
Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności					
Liczba osób	11	5	7	10	18
Liczba świadczeń	49	12	14	25	53
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM					
Liczba osób	296	315	298	291	297

Tabela 5. Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej wypłacone w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	LATA 2010 - 2014				
	2010	2011	2012	2013	2014
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ					
POSILEK					
Liczba osób	220	223	215	259	201
Liczba świadczeń	29036	28856	31198	36432	21123
W tym: DLA DZIECI					
Liczba osób	193	208	196	224	178
Liczba świadczeń	26455	2756	29428	33397	19145
SCHRONIENIE					
Liczba osób	0	5	5	8	7
Liczba świadczeń	0	1005	826	1754	2128
UBRANIE					
Liczba osób	0	0	0	0	0
Liczba świadczeń	0	0	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU					
Liczba osób	0	2	5	6	0
Liczba świadczeń	0	2	5	6	0
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ					
Liczba osób	5	7	2	3	3
Liczba świadczeń	48	43	24	24	27

Źródło: Dane ze sprawozdań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszczonowie

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych, świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

W 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie przyznał:

- 25 świadczeń z tytułu jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka,
- 75 świadczeń z tytułu jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka,
- 627 świadczeń pielęgnacyjnych,
- 267 dodatków do świadczeń rodzinnych
- 16 świadczeń w formie specjalnego zasiłku celowego,
- 301 rodzin skorzystało z zasiłków rodzinnych oraz dodatków do zasiłku rodzinnego.

W 2013 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie opłacił również odpowiednio 29 i 59 składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe i zdrowotne za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne oraz za osoby, które nie posiadały ubezpieczenia zdrowotnego, na łączną kwotę 74839.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego było wypłacane dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód.

Dane szczegółowe dotyczące liczby tego typu świadczeń wypłaconych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie w latach 2013-2014 oraz kwot wydatkowanych na ten cel, przedstawia poniższa tabela

Tabela 6. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane przez MOPS w latach 2013-2014

2013 r.		2014 r.	
Liczba osób	Kwota świadczeń w zł	Liczba osób	Wartość przyznanych zaliczek
94	417 860	101	413 477 zł

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszczonowie.

Liczba świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie w 2014 roku wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2013 roku MOPS przyznał 94 osobom, w 57 rodzinach świadczenie z funduszu alimentacyjnego na kwotę 417 860, a w roku następnym wypłaci 101 osobom, 7 rodzinach tego typu świadczenia na sumę 413 477 zł.

Dodatki mieszkaniowe są formą pomocy świadczoną przez gminę na rzecz gospodarstw domowych, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Dane szczegółowe dotyczące liczby tego typu świadczeń przyznawanych przez Urząd Miejski w Mszczonowie w latach 2013-2014 oraz kwot wydatkowanych na ten cel przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Dodatki mieszkaniowe wypłacone przez Urząd Miejski w latach 2013-2014

2013 r.		2014 r.	
Liczba gospodarstw domowych	Kwota świadczeń w złotych	Liczba gospodarstw domowych	Kwota świadczeń w złotych
71	25 325 zł	33	26 875

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Mszczonowie.

W latach 2013-2014 Urząd Miejski w Mszczonowie wypłacił odpowiednio 71 i 33 dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę: w 2013 r. – 25 325 zł, a w 2014 r. – 26 875zł. Należy wyjaśnić, że dodatki mieszkaniowe przyznawane były na okres 6 miesięcy.

Organizowanie placówek całodobowej opieki nie jest zadaniem samorządu gminnego, tym niemniej to pracownicy MOPS-u kwalifikują i kierują za pośrednictwem właściwego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie osoby do DPS-ów. W 2013 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie opłacał pobyt w Domu Pomocy Społecznej trzem osobom.

Do DPS-ów trafiają osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a nie można im zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Osobę taką kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego. Zarówno dla zainteresowanej osoby, jak i dla całego systemu, skierowanie do domu pomocy społecznej jest zawsze ostatecznością, gdyż powoduje izolację osoby od jej naturalnego środowiska.

2.4. KWESTIA DZIECKA

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia opiekuńcze,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska wychowawcze,
- placówki środowiskowe zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,
- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwoliły one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz uzyskać informacje o działaniach opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży. W sumie do badania przedłożono 9 ankiet ze wszystkich szkół znajdujących się na terenie miasta i gminy: Szkoły Podstawowej w Mszczonowie, Szkoły Podstawowej w Piekarach, Szkoły Podstawowej w Lutkówce, Szkoły Podstawowej

w Bobrowcach, Szkoły Podstawowej we Wręczy, Zespołu szkół w Osuchowie, Gimnazjum w Mszczonowie oraz dwóch szkół ponadgimnazjalnych: Liceum Ogólnokształcącego w Mszczonowie i Zespołu Szkół w Mszczonowie. W materiale badawczym respondenci oceniali głównie pozycję dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.

Poniższe tabela i wykres zawierają informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym problemów społecznych.

Tabela 8. Problemy występujące w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej

Lp.	Cechy patologii społecznej	Obecność poszczególnych cech		
		występuje (liczba szkół)	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
1	Alkoholizowanie się	6	17	3
2	Narkotyzowanie się	1	2	8
3	Palenie papierosów	7	65	2
4	Ucieczki z domu	2	3	7
5	Kradzieże	1	1	8
6	Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	5	50	4
7	Autoagresja	3	18	6
8	Przestępczość ujawniona	-	-	5
9	Niszczenie mienia szkolnego	2	5	7

10	Udział w grupach negatywnych	1	-	8
11	Opieka kuratora sądowego	6	36	3
12	Przemoc w rodzinie	6	10	3
13	Zaniedbanie przez dom	6	11	3
14	Wykorzystywanie seksualne	-	-	5

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 14 zmiennych. Stwierdzając obecność poszczególnych cech, podawali jednocześnie liczbę występujących przypadków. Do problemów społecznych najczęściej występujących na terenie szkoły i w domu rodzinnym uczniów zaliczyli: sięganie po środki uzależniające, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, potrzebę sprawowania opieki przez kuratora sądowego, zaniedbanie przez dom, kradzieże oraz niszczenie mienia szkolnego (za podstawowe kryterium klasyfikacji cech patologicznych przyjęto częstotliwość ich występowania).

Zasoby i oferta szkolna

Wszystkie ankietowane szkoły zapewniają dostęp do internetu, osiem ma możliwość korzystanie z sali gimnastycznej, a siedem szkół prowadzi dożywianie uczniów (w jednej zapotrzebowanie na tę formę pomocy jest większe). W trzech szkołach funkcjonują klasy integracyjne. Pięć szkół zatrudnia pedagoga logopedę oraz psychologa.

Wszystkie placówki oferują zajęcia dodatkowe (m.in. różnorodne tematycznie koła zainteresowań, zajęcia sportowe i taneczne), a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajęcia wyrównawcze (9 szkół), korekcyjno-kompensacyjne logopedyczne (po 6) i socjoterapeutyczne (2).

Problemy uczniów i szkoły w pytaniach otwartych

Określając problemy uczniów w pytaniach otwartych, ankietowani wskazywali głównie na trudną sytuację materialno-bytową rodzin i ich ubożenie powodowane bezrobociem lub niskimi dochodami, co przejawia się w szkole brakiem podręczników i przyborów szkolnych.

Ponadto nauczyciele zauważają dysfunkcje występujące w domu odnoszące się do zaniedbania dzieci (związanego m.in. z alkoholizmem w rodzinie) i niewydolności wychowawczej, a także zwracają uwagę na duże odległości do szkół i miasta.

Działania profilaktyczne i naprawcze oraz badania konieczne do podjęcia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia na terenie szkoły badani wskazywali na potrzebę zintensyfikowania szkolnych programów profilaktycznych – przede wszystkim antynikotynowego i antyalkoholowego. Podnoszonym problemem była pedagogizacja rodziców, której celem powinno być zminimalizowanie zaniedbań wychowawczych, a także konieczność prowadzenia pracy z uczniem dysfunkcyjnym poprzez objęcie go wzmożoną opieką pedagoga i psychologa.

Podejmując kwestię badań koniecznych do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy przede wszystkim zintensyfikować wywiady środowiskowe i badania ankietowe w celu lepszego rozpoznania sytuacji rodzin uczniów oraz zdiagnozowania aktualnych problemów, w tym dotyczących dożywiania uczniów, sytuacji materialnej rodzin, ich oczekiwań i potrzeb. Należy także prowadzić badania w zakresie profilaktyki zdrowotnej.

Bezpieczeństwo w gminie

Według ankietowanych na terenie gminy są rejony wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka. Do takich miejsc należą: blokowiska, klatki schodowe, piwnice, teren za Miejskim Ośrodkiem Kultury, teren zabaw za placem zabaw przy ul. Szkolnej, parki miejskie, pustostany, pomieszczenia dla pasażerów PKS, okolice dawnego dworca kolejowego, miejsca wypoczynku wokół niestrzeżonych zbiorników wodnych.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, ankietowani wskazywali głównie na konieczność zapewnienia szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć dodatkowych oraz organizowanie wyjazdów do teatru i kina. Dla części uczniów nieodzowny byłby udział w zajęciach prowadzonych przez terapeutę.

Możliwości przyczynienia się przez szkoły do poprawy sytuacji dziecka

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dziecka, pedagodzy deklarowali gotowość udzielania pomocy psychologicznej i pedagogicznej, udostępniania pomieszczeń szkoły na zajęcia terapeutyczne, dodatkowe zajęcia sportowe i w celu zorganizowania kolonii. Wskazywali też na potrzebę prowadzenia zajęć sportowo-rekreacyjnych i organizowania spotkań rodziców dzieci niepełnosprawnych

Według ankietowanych przedstawione powyżej kwestie należałoby podjąć w lokalnym programie opieki na dziećmi i młodzieżą.

Ponadto w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mszczonowie pracuje dwóch asystentów rodziny. W 2015 roku asystenci rodziny mieli pod opieką łącznie 17 rodzin.

Rola asystenta rodziny polega głównie na wspieraniu rodzin bezradnych wychowawczo w wykonywaniu funkcji rodzicielskiej oraz pomocy w wypełnianiu ról życiowych.

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy

społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Problem bezrobocia jest dla każdej jednostki samorządu terytorialnego jednym z najtrudniejszych do rozwiązania problemów społeczno-gospodarczych.

W dłuższej perspektywie czasu szczególnie dotkliwe mogą być jego skutki społeczne.

Wobec powyższego działania mające na celu ograniczenie skali bezrobocia powinny stanowić jeden z głównych priorytetów każdej jednostki samorządowej.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żyrardowie liczba osób bezrobotnych w Gminie Mszczonów zarejestrowanych na dzień 31 sierpnia 2015 roku wyniosła 451 osób, z czego bez prawa do zasiłku liczba bezrobotnych wynosiła 391 osób i jest porównywalna do analogicznego okresu roku 2014. Utrzymywanie się liczby bezrobotnych na niemal tym samym poziomie spowodowane było podobnym napływem i odpływem z bezrobocia.

Z materiału Powiatowego Urzędu Pracy w Żyrardowie wynika, iż największy udział w grupie bezrobotnych mają: osoby niepełnosprawne, kobiety, tegoroczni absolwenci różnego rodzaju szkół.

Największy udział w grupie bezrobotnych pod względem wieku stanowią osoby powyżej 50 roku życia.

Tabela 9. Liczba mieszkańców w Gminie Mszczonów w latach 2010 - 2014

	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	11503	11556	11611	11599	11575
kobiety	5963	6001	6026	6041	6035
mężczyźni	5540	5555	5585	5558	5540
w wieku przedprodukcyjnym – 14 lat i mniej					
ogółem	1909	1911	1942	1926	1933
kobiety	978	977	983	982	992
mężczyźni	931	934	959	944	941
W wieku produkcyjnym 15 – 59 lat kobiety, 15- 64 lata mężczyźni					
ogółem	7733	7736	7696	7629	7575
kobiety	3692	3691	3678	3651	3626
mężczyźni	4041	4945	4018	3978	3949
W wieku poprodukcyjnym					
ogółem	1861	1909	1973	2044	2067
kobiety	1293	1333	1365	1408	1417
mężczyźni	568	576	608	636	650

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

Analiza danych dotyczących liczby ludności gminy w latach 2010 – 2014 pokazuje, że zmienia się struktura wiekowa. Przybywa mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

W ciągu ostatnich 5 lat liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o ponad 11% przy utrzymującym się na tym samym poziomie osób w wieku poprodukcyjnym oraz przedprodukcyjnym i malejącym wzroście naturalnym. Należy również zauważyć, że w samej Gminie wzrasta liczba osób, które będą wymagały opieki. Z taką tendencją mamy do czynienia już w całym kraju.

Tabela 10. Bezrobocie w Gminie Mszczonów w latach 2010-2014

Obszar	Lata 2010 - 2014				
	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Mszczonów	413	395	446	522	486
mężczyźni	226	188	220	259	237
kobiety	187	207	226	263	249

Źródło: Opracowanie podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żyrardowie

Z tabeli 10 wynika, że bezrobocie w Gminie Mszczonów rośnie. W 2014 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żyrardowie wyniosła 486 osób.

Tabela 11. Wybrane dane dotyczące struktury bezrobocia w Gminie Mszczonów w latach 2010 – 2014

Obszar	Lata 2010 – 2014				
	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni do 25 roku życia	109	25	118	137	99
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	83	76	90	106	107
Długotrwale bezrobotni	186	176	204	239	262

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Żyrardowie

Z tabeli 11 wynika, że największą grupą wśród osób bezrobotnych są bezrobotni powyżej 50 roku życia, bezrobotni do 25 roku życia. W każdym roku rośnie liczba osób długotrwale bezrobotnych.

W kategorii osób długotrwale bezrobotnych znajdują się osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładów pracy (likwidacja zakładu, reorganizacja lub likwidacja stanowiska pracy).

W celu podejmowania efektywnych działań służących skutecznej promocji zatrudnienia, niezbędna jest dokładna obserwacja procesów zachodzących na lokalnym rynku pracy, w tym również prowadzenie listy zawodów deficytowych oraz nadwyżkowych, a także bieżący monitoring potrzeb kadrowych lokalnych pracodawców. Gmina od wielu lat prowadzi aktywną politykę w zakresie walki z bezrobociem.

Na terenie Gminy Mszczonów oprócz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej działa Gminne Centrum Informacji (GCI), którego jednym z głównych zadań jest zapobieganie bezrobociu poprzez informację zawodową oraz aktualną analizę rynku pracy.

Gminne Centrum Informacji w Mszczonowie realizuje w tym zakresie wiele zadań, z których najważniejszymi są:

- analiza struktury osób długotrwale bezrobotnych;
- przyjmowanie ofert pracy od pracodawców;
- przygotowanie i przekazywanie aplikacji personalnych;
- przeglądanie ofert pracy oraz weryfikacja aktualności tych ofert;
- szkolenia i przekwalifikowania;
- wspieranie przedsiębiorczości ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego;
- pośrednictwo pracy;
- poradnictwo pracy

Ocena działań MOPS wobec osób długotrwale bezrobotnych

Osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy wielokrotnie trafiają do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Osoby te najczęściej pozostają bez prawa do zasiłku z Powiatowego Urzędu Pracy i stają się klientami ośrodka pomocy społecznej.

Znaczna część podopiecznych MOPS z tej grupy osób są to osoby, które początkowo nie dostrzegały problemu w bezrobociu, a obecnie nie widzą dla siebie szansy na znalezienie pracy.

Jest to trudna sytuacja zarówno dla samych bezrobotnych, jak również dla ośrodka, gdyż trzeba dostarczyć środków do utrzymania, a także innych form pomocy.

Każdy przypadek jest wnikliwie rozpoznany pod kątem problemu i rodzaju pomocy.

Stałym priorytetowym zadaniem jest praca socjalna wykonywana przez pracowników socjalnych, polegająca na pomocy w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, pobudzanie motywacji, do zatrudnienia. Ośrodek Pomocy Społecznej stara się stosować efektywne sposoby do zachęcania wszelkich form aktywności zawodowej łącznie z podejmowaniem pracy sezonowej, korzystania z kursów w celu zdobywania nowych kwalifikacji, dających większą szansę na znalezienie pracy.

Pracownicy socjalni więcej uwagi poświęcają długotrwale bezrobotnym klientom, którzy oprócz tego, że są bezrobotni mają również cechy ograniczające ich funkcjonowanie na rynku pracy. W każdym indywidualnym przypadku dokonywana jest wnikliwa analiza problemu pozostawiania bez pracy w celu zastosowania narzędzia lub świadczenia adekwatnego do zaistniałej sytuacji.

Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy adekwatnej do przyczyn, dla których dana osoba nie pracuje, po to, aby zastosować odpowiednie wsparcie.

PROJEKT SYSTEMOWY „LEPSZE JUTRO MŁODYCH” W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI 2008-2014

PRIORYTET VII. DZIAŁANIE 7.1. PODDZIAŁANIE 7.1.1

Od 2008 roku do 2014 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zrealizował projekt „Lepsze jutro Młodych” współfinansowany przez Europejski Fundusz Społeczny. Celem ogólnym projektu było podniesienie kwalifikacji zawodowych bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo z terenu gminy Mszczonów i przywrócenie ich zdolności do aktywnego poszukiwania pracy oraz zatrudnienia na rynku pracy. Projekt dał możliwość integracji w społeczeństwie, zwiększenie motywacji, kwalifikacji zawodowych, radzenia sobie z napotykanymi przeszkodami w realizacji tych procesów, umożliwienie aktywizacji zawodowej, a także zdobycie nowego zawodu i miejsca pracy na rynku.

Organizowane kursy i warsztaty m.in.:

- warsztaty z psychologiem, pedagogiem oraz konsultantem ds. przemocy,
- kurs bukiciarstwa,

- obsługa kasy fiskalnej,
- opiekun osób starszych,
- ABC przedsiębiorczości,
- trening umiejętności psychospołecznych,
- kierowca wózków widłowych z bezpieczną wymianą butli gazowej,
- kurs wizażu,
- kurs zawodowy aranżacji ogrodu,
- warsztaty aktywnego poszukiwania pracy z doradcą zawodowym

świadczą o zainteresowaniu taką formą aktywności. Na przestrzeni siedmiu lat kursy zawodowe zorganizowane przez ośrodek ukończyło 110 osób.

Tabela 12. Liczba osób długotrwale bezrobotnych pobierających zasiłek okresowy

Lata 2012-2014			
	2012	2013	2014
Liczba osób	73	74	87
Liczba świadczeń	234	188	188
Kwota świadczeń w zł	92 000	87 501	81 910

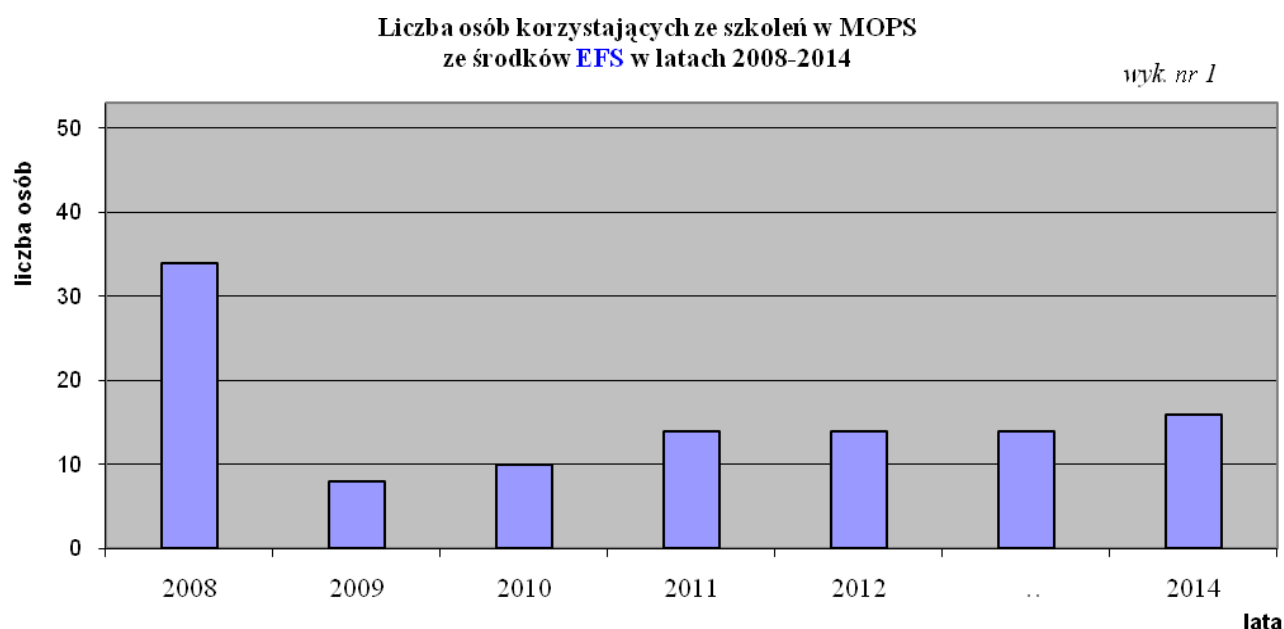
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

Z tabeli 12 wynika, że w 2014 roku wydano 188 decyzji przyznających zasiłek okresowy dla osób długotrwale bezrobotnych oraz członków ich rodzin.

Tabela 13. Liczba zawartych kontraktów socjalnych wśród osób długotrwale bezrobotnych korzystających z pomocy MOPS w Mszczonowie

Lata 2012-2014			
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	2012	2013	2014
	16	14	16
Liczba osób ogółem objętych kontraktem	16	14	16

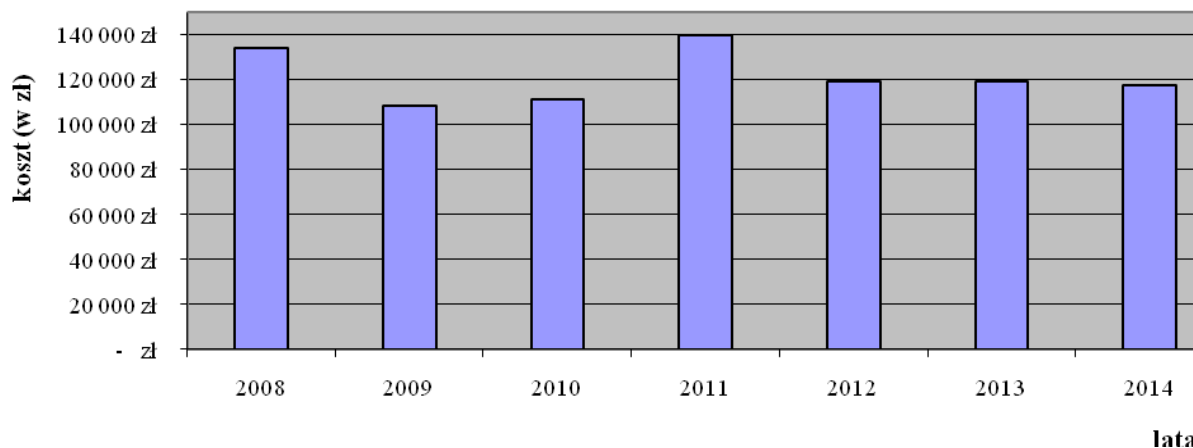
Zródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

Z powyższej tabeli oraz wykresu wynika, że najwięcej osób bezrobotnych wzięło udział w projekcie unijnym „Lepsze jutro Młodych” w 2008 roku (34 osoby) natomiast w 2011, 2012, 2013 roku – 14 osób długotrwale bezrobotnych podwyższyło swoje kwalifikacje w ramach organizowanego projektu unijnego. W 2014 roku 16 osób długotrwale bezrobotnych ukończyło projekt unijny.

Koszty szkoleń EFS w MOPS w latach 2008-2014

wyk. nr 2

Z powyższego wykresu oraz wykresu wynika, że najwyższa dotacja EFS wyniosła 140 000 zł i miała miejsce w 2011 roku. Od 2012 roku zmniejszyła się dotacja kosztów szkoleń EFS w MOPS.

2.6. KWESTIA UZALEŻNIEŃ

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Z jednej strony możemy się opierać na danych szacunkowych ustalonych dla populacji, m.in. przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prezentuje poniższe zestawienie, z drugiej na danych przedstawianych przez poszczególne instytucje podejmujące kwestie uzależnień w swej działalności statutowe

Tabela 14. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerywania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na uzależnienia jako poważny problem społeczny. Spośród 644 rodzin objętych opieką przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie w 2013 roku, 44 rodziny liczące 111 osób swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym. Nie było

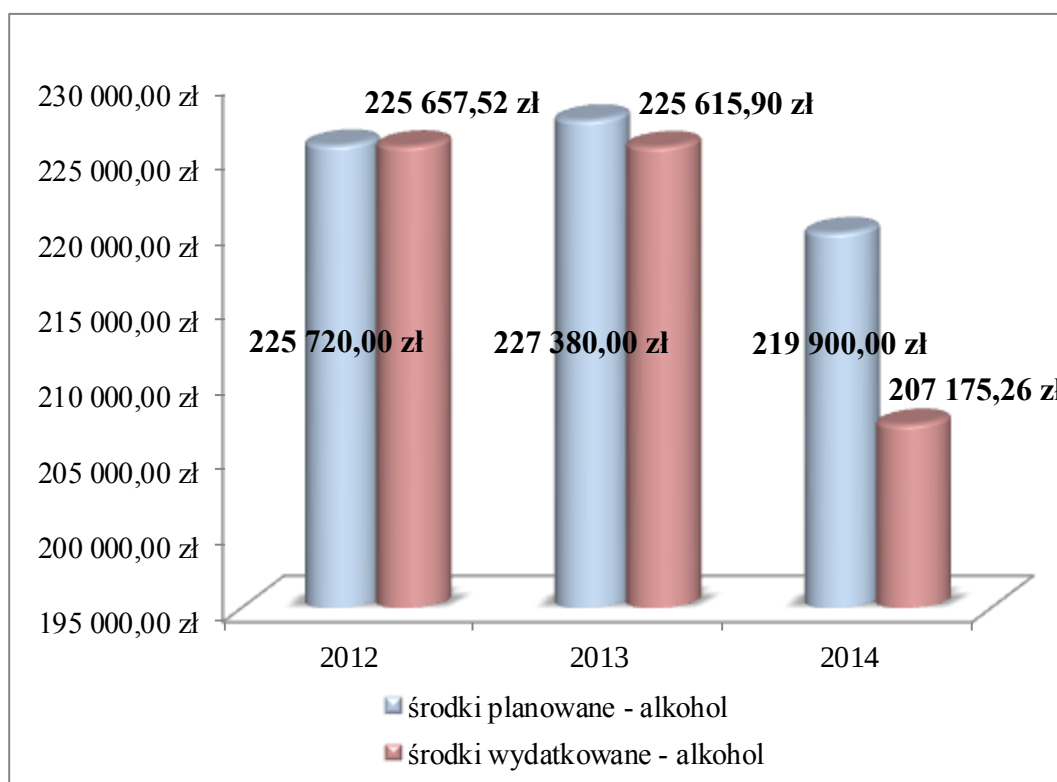
uwidocznione używanie narkotyków. W analizowanym roku z tytułu narkomanii miejscowy Ośrodek nie świadczył pomocy, co jednak nie może oznaczać braku występowania zjawiska.

Aby eliminować niekorzystny wpływ uzależnień na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywa w tym procesie uchwalany corocznie przez Radę Miejską program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszczonowie w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2014 roku Komisja rozpatrzyła 33 wnioski dotyczące skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych; z czego w przypadku 9 osób wystąpiła do sądu z wnioskiem o przymusowe leczenie. W analizowanym roku członkowie Komisji dokonali również jednej kontroli punktów sprzedających napoje alkoholowe.

Poniższy wykres przedstawia wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Mszczonów w latach 2012-2014

Wykres 10. Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień w gminie w latach 2012-2014

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszczonowie.

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Mszczonów w latach 2012-2013 z roku na rok była większa. W 2014 roku wyniosła 219 900.

Od 2003 roku w Mszczonowie działa Świetlica środowiskowa prowadzona przez MOPS wspólnie z miejscowymi szkołami. Z oferowanych zajęć korzystają przede wszystkim dzieci z rodzin patologicznych dotkniętych problemem alkoholowym. Dzieci do świetlicy przychodzą zaraz po szkole i uzyskują pomoc w odrabianiu lekcji, uczestniczą w ćwiczeniach terapeutycznych, zajęciach z profilaktyki uzależnień i innych.

2.7. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

W przypadku osób niepełnosprawnych szczególnych wysiłków wymaga ich rehabilitacja społeczna i zawodowa, tj. m.in.: promocja dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia oraz budowa systemu wsparcia dla osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa. Wspomniane działania stwarzają możliwość integracji tej grupy osób z pozostałą częścią społeczeństwa. Jednocześnie nadal powinny być konsekwentnie likwidowane bariery architektoniczne, komunikacyjne oraz transportowe, utrudniające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi w Polsce bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. Istnieje wiele czynników wpływających niekorzystnie na zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Po stronie podażowej są to (poza relatywnie niskimi kwalifikacjami osób niepełnosprawnych): słabe motywacje i liczne bariery instytucjonalno-infrastrukturalne, a po stronie popytu na pracę: niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny

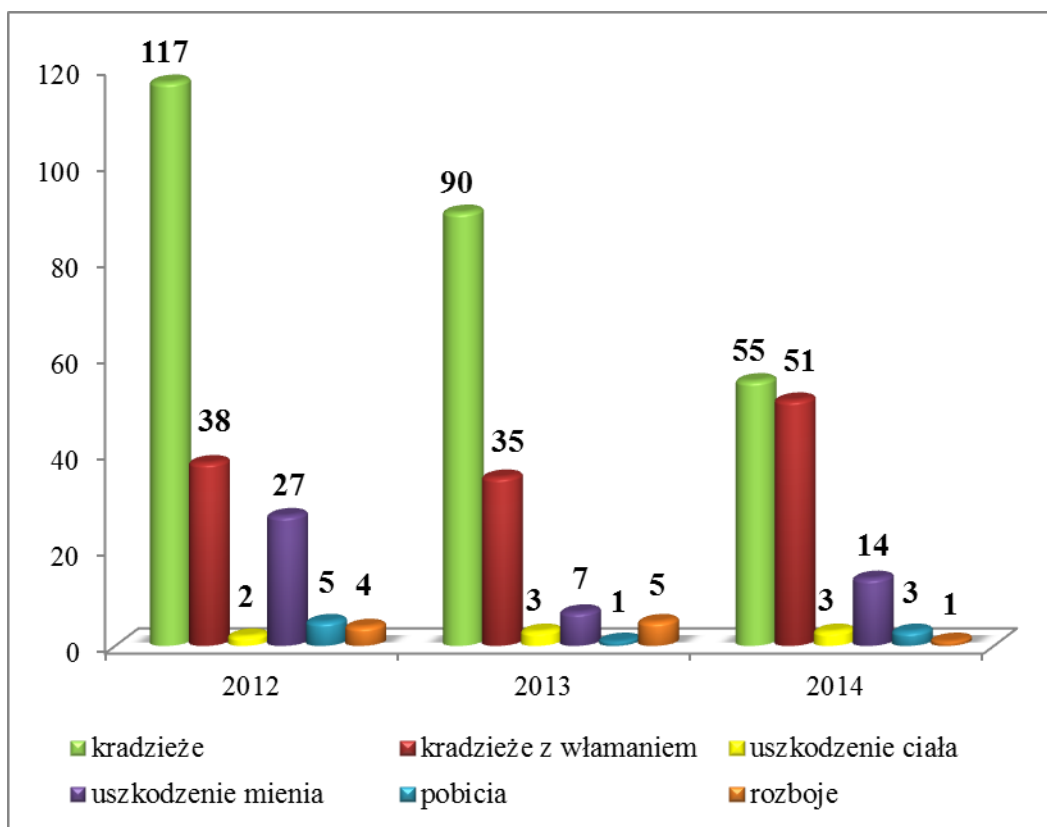
koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy.

2.8. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Mszczonów.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2014 roku wynika, iż na terenie działania Komisariatu Policji w Mszczonowie odnotowano 127 zdarzeń o charakterze przestępczym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 11. Przestępstwa odnotowane na terenie gminy w 2012-2014 roku

Dane Komisariatu Policji w Mszczonowie.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęściej popełnianymi przestępstwami na terenie gminy Mszczonów w roku 2012-2014 były: kradzieże mienia i kradzieże z włamaniem Ponadto odnotowano uszkodzenia mienia rozboje, zniszczenie pobicia.

2.9. Przemoc w rodzinie

Na podstawie art. 9a ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2012r. poz. 124 z późn.)

w sprawie określenia warunków funkcjonowania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Uchwały Nr XLIX/457/10 Rady Miejskiej w Mszczonowie z dnia 12 listopada 2010 roku, a także Zarządzenia nr 3/2011 Burmistrza Mszczonowa z dnia 20 stycznia 2011 roku w sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołany został Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Podstawą prawną działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest w szczególności:

- a) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2012r. poz. 124 z późn.)
- b) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r. poz. 1356 z późn. zm.).
- c) ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.).

Podstawowym celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest budowanie lokalnego systemu wsparcia instytucji i służb dla wypracowania formuły skuteczniejszej współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych, pracujących w gminie

w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadaniem w/w zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w

środowisku lokalnym,

- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład takiego zespołu wchodzi powołani przez Burmistrza Mszczonowa przedstawiciele instytucji i organizacji wymienionych w art. 9a ust. 3 do 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w oparciu o porozumienie z instytucjami delegującymi członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Pracami kieruje przewodniczący wybrany na pierwszym posiedzeniu spośród jego członków. Posiedzenia odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.

Zespół może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Do zadań grup roboczych należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Koordynatorem zespołów roboczych jest osoba wskazana przez Zespół Interdyscyplinarny. Skład zespołów roboczych jest zmienny i zależy od skali problemu rodziny, której dotyczy pomoc. Posiedzenia zespołów roboczych

w celu opracowania planu pomocy danej rodzinie i wykonania go, może zwołać każdy członek grupy roboczej w porozumieniu z koordynatorem zespołów roboczych. Przewodniczącym danego zespołu roboczego jest osoba, która zwołuje posiedzenie. Spotkania grup roboczych mogą odbywać się w siedzibie różnych instytucji, których przedstawiciele są członkami grup roboczych.

Z posiedzeń zespołów roboczych sporządza się protokoły, które wraz z listami obecności stanowią dokumentację jego pracy.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych, zobowiązani są do zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskali przy realizacji zadań. Obowiązek ten rozciąga się także na okres po ustaniu członkostwa w Zespole Interdyscyplinarnym oraz grupach roboczych.

Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie.

Tabela 15. Liczba Niebieskich Kart założonych przez policję i pracowników socjalnych w latach 2012-2014

Rok	Liczba Niebieskich Kart
2012	17
2013	10
2014	13

Źródło: Dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Z tabeli 15 wynika, że w latach 2012-2014 założono w sumie 40 Niebieskich Kart. Najczęściej Niebieską Kartę zakładała policja oraz pracownik socjalny. W 2012 roku 13 Niebieskich Kart zostało założonych przez policję i 4 przez pracownika socjalnego MOPS, z kolei w 2014 roku 11 Niebieskich Kart zostało założonych przez policję i 2 Niebieskie Karty zostały założone przez ośrodek pomocy społecznej.

2.10. Problemy Osób starszych

Liczba osób starszych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z każdym rokiem wzrasta.

Z pomocy ośrodka korzystają osoby starsze głównie; emeryci, renciści, którzy własnym staraniem nie są w stanie zapewnić i poprawić swoich warunków życiowych.

Osoby starsze korzystają ze wsparcia pomocy społecznej głównie przyczyn niezależnych od siebie: niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Z reguły osoby starsze borykają się z wieloma problemami głównie z poczuciem samotności i osamotnienia, poczuciem bezradności, bezsilności, długotrwałą lub ciężką chorobą, ubóstwem, niepełnosprawnością.

Osoby starsze zgłaszają się do ośrodka pomocy społecznej w celu otrzymania pomocy finansowej na dofinansowanie do kosztów zakupu leków i leczenia oraz na dofinansowanie do zakupu opału w okresie jesienno-zimowym. Dochody jakie uzyskują te osoby nie wystarczają im w pełni na zaspokojenie bieżących potrzeb życia codziennego w tym na zakup leków i leczenie oraz na zakup opału na zimę.

Ludzie starsi objęci wsparciem ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszczonowie korzystają z wielu form wsparcia, a mianowicie:

- pomocy finansowej głównie na dofinansowanie do kosztów zakupu leków i leczenia oraz na dofinansowanie do zakupu opału. Głównie osoby starsze korzystają z pomocy finansowej ośrodka w formie specjalnych zasiłków celowych ponieważ dochody jakie uzyskują te osoby przekraczają kwotę kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej, które od dnia 1 października 2015 roku wynosi 634 zł.

Pomoc finansowa dla osób starszych jest udzielana po przeprowadzeniu dogłębnej diagnozy w sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, mieszkaniowej tych osób oraz wystąpieniu u danej osoby szczególnie uzasadnionego przypadku uprawniającego do skorzystania z systemu wsparcia pomocy społecznej - ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, zdarzenia losowego;

- pomocy w zapewnieniu usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych;
- dofinansowania lub całkowitego pokrycia pobytu w domu pomocy społecznej lub zakładzie opiekuńczo-leczniczym.

Zarządzeniem nr 13/2015 Starosty Powiatu Żyrardowskiego z dnia 11 marca 2015 roku, miesięczny koszt pobytu w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Żyrardowskiego kształtuje się w następujący sposób:

- Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku w Żyrardowie przy ul. Sosabowskiego 23 – **2950 zł**;
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Żyrardowie przy ul. Limanowskiego 32B – **2863 zł**.
- Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Hamerni, Tartak, gmina Radziejowice – **2913 zł**.

W 2014 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opłacił pobyt 3 osób przebywających w domu pomocy społecznej na łączną kwotę 54 263 zł.

Istotnymi elementami pracy socjalnej z osobami starszymi jest ciągła aktywizacja i integracja społeczności lokalnej.

Mszczonowski Uniwersytet Trzeciego Wieku

Inicjatywa utworzenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku zrodziła się z potrzeby uczestnictwa w życiu społecznym inteligenckich środowisk naszego miasta. Inspiracją do podjęcia działań

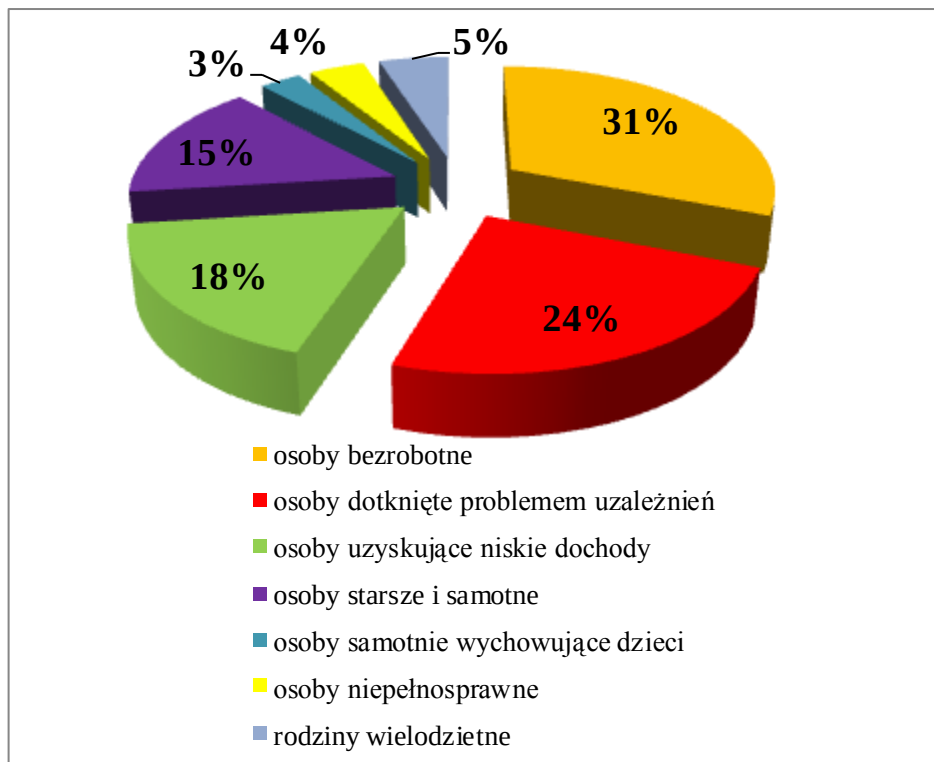
stała się propagowana przez władze Mszczonowa idea budowania społeczeństwa obywatelskiego, gdzie każdy z mieszkańców uzyska możliwość wpływania na kształt i wizerunek społeczności w której funkcjonuje. Mszczonowski Uniwersytet Trzeciego Wieku (MUTW) jest sekcją edukacyjno-integracyjną dla osób w „Trzecim wieku”, działającą w Mszczonowskim Ośrodku Kultury. Oferta Mszczonowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku zakłada uczestnictwo w różnorodnych formach aktywności takich, jak cykle wykładów i prelekcji medycznych, spotkań literackich, teatralnych, zajęciach sportowo-leczniczych, itp. Oferta skierowana jest nie tylko do środowisk z tak zwanej późnej dorosłości, ale do wszystkich chętnych. Głównym celem działania Mszczonowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku jest dotarcie do osób, którzy z różnych przyczyn zagubili swoją drogę i szukają celu, dającego im szansę samorealizacji, odzyskania poczucia własnej wartości, świadomości, że jeszcze mogą być potrzebni i docenieni oraz szanowani zarówno w środowisku lokalnym, jak również w społeczeństwie. Ponadto Mszczonowski Uniwersytet Trzeciego Wieku ma na celu eliminowanie funkcjonującego w świadomości społecznej stereotypu przedstawiciela trzeciego wieku i budowania pozytywnego wzorca dla współczesnej młodzieży, swoich rówieśników. Każdy wiek ma swoje prawa i zalety. Drogę do własnego szczęścia można znaleźć realizując siebie poprzez pomoc innym, poprzez ofiarowanie tego, co w każdym z nas jest najwartościowsze i najlepsze.

2.11. PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne gminy, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, pracowników socjalnych MOPS-u, mieszkańców gminy. Pozwoliła ona uzyskać obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

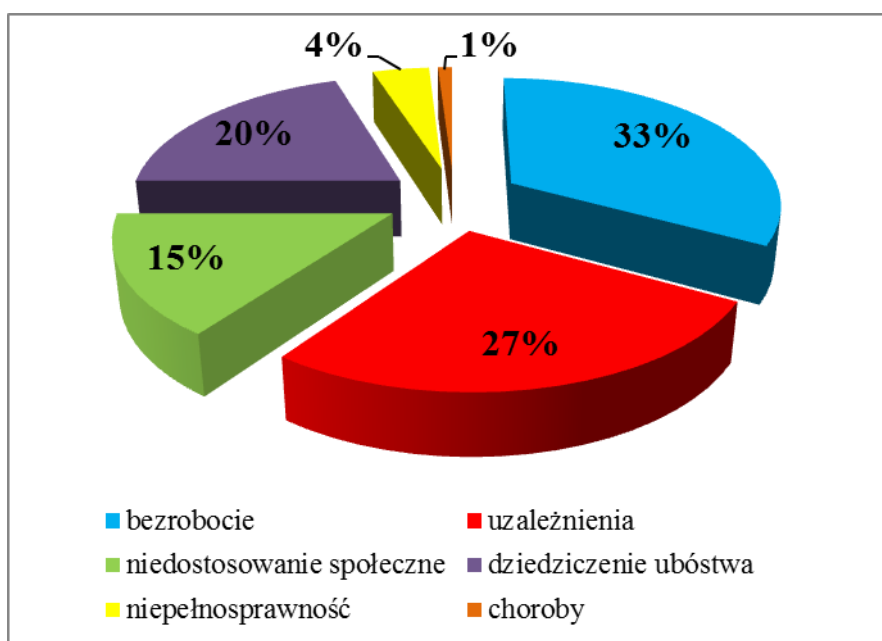
W pierwszych pytaniach poproszono respondentów o wskazanie środowisk zagrożonych ubóstwem oraz określenie przyczyn tego zjawiska. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 12. Środowiska zagrożone ubóstwem

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 13. Przyczyny popadania w ubóstwo

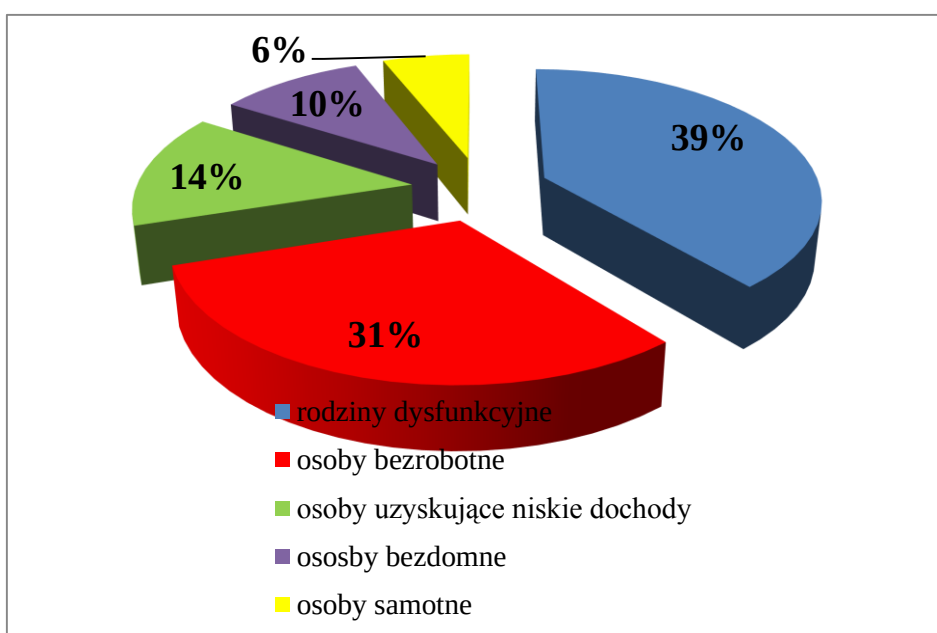

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według badanych, problem ubóstwa dotyczy najbardziej osób bezrobotnych (31%) i dotkniętych problemem uzależnień (24%), a także uzyskujących niskie dochody (17%) oraz starszych i samotnych (1%). Jako najczęstsze przyczyny popadania w stan ubóstwa respondenci podawali uzależnienia (27%) i bezrobocie (33%), a także i dziedziczenie ubóstwa (20 %), niedostosowanie społeczne (15%)

Odpowiadając na kolejne pytania respondenci identyfikowali środowiska zagrożone uzależnieniami, określali skalę tego zjawiska oraz oceniali ofertę pomocy osobom uzależnionym.

Wykres 14 Środowiska zagrożone uzależnieniami.

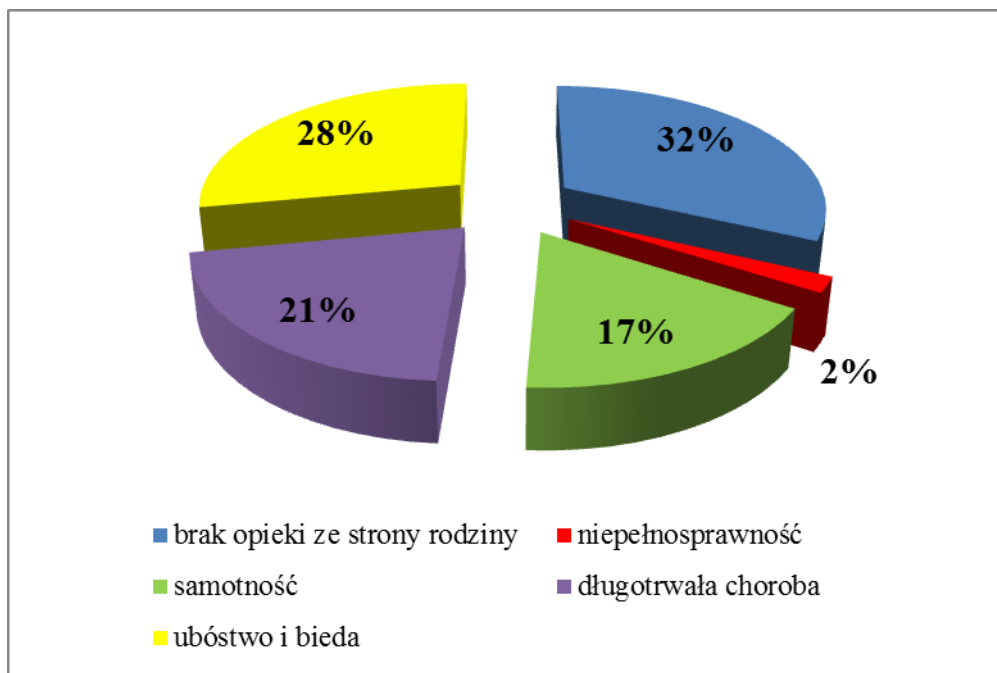

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród środowisk zagrożonych zjawiskiem uzależnień najczęściej wymienianymi grupami były rodziny dysfunkcyjne (39%), osoby bezrobotne (31%) i osoby uzyskujące niskie dochody (14%).

W ankiecie znalazły się również pytania dotyczące sytuacji osób starszych w środowisku lokalnym. Pozwoliły one na identyfikację najważniejszych problemów dotyczących tę grupę osób oraz ocenę pomocy świadczonej osobom w wieku poprodukcyjnym. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższy wykres.

Wykres 15. Problemy społeczne dotykające osoby starsze

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kwestii osób starszych badani za najczęstsze problemy dotykające tę grupę osób podawali brak opieki ze strony rodziny (32%), ubóstwo i biedę (28%), a także długotrwałą chorobę (21%) i samotność (17%).

Za problemy najbardziej nękające osoby niepełnosprawne badani uznali utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych i bariery architektoniczne (po 37%) oraz ubóstwo (15%).

W ankiecie znalazło się również pytanie odnoszące się do osób chorych psychicznie zamieszkujących na terenie gminy.

2.12. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **sily** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony

- niska skala bezrobocia na terenie gminy,
- dobre przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi.

Słabe strony

- występowanie bezrobocia długotrwałego, szczególnie wśród kobiet, osób zamieszkujących tereny wiejskie
- występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia,
- bierność osób bezrobotnych w podnoszeniu kwalifikacji,

- niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwale,
- brak organizacji pozarządowych pomagających osobom bezrobotnym, z którymi współpracują władze lokalne.

Szanse

- współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych,
- wzrost mobilności geograficznej,
- wzrost dostępności kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich.

Zagrożenia

- istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.

Kwestie dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony

- współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży,
- aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- dobra komunikacja pomiędzy pracownikami sfery samorządowej a przedstawicielami sektora pozarządowego,
- wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- zabezpieczanie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego.

Słabe strony

- niedostateczna ilość środków finansowych,
- zbyt mała kadra merytoryczna zatrudniona w systemie pomocy społecznej,
- warunki niesprzyjające prowadzeniu skutecznej pracy socjalnej.

Szanse

- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w pracy na rzecz dzieci i młodzieży,
- szansa na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny dzięki członkostwu Polski w Unii Europejskiej,
- zadowalający poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną,
- wystarczająca opieka medyczna w szkołach.

Zagrożenia

- występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa,
- brak stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony

- dysponowanie miejscami pobytu dla ofiar przemocy,
- prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu,
- wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami zajmującymi się uzależnieniami,
- dobra współpraca z Kościołem na polu niesienia pomocy osobom uzależnionym.

Słabe strony

- deficyt kadry dobrze przygotowanej do pracy z osobami uzależnionymi,
- brak bazy leczenia odwykowego,
- brak organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi.

Szanse

- traktowanie uzależnień jako problemu społecznego,
- współpraca pomiędzy fachowcami różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.

Zagrożenia

- ograniczone możliwości sprostania potrzebom osób uzależnionych,
- brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy.

Kwestia ludzi bezdomnych

Mocne strony

- możliwość określenia liczby bezdomnych,
- posiadanie wiedzy dotyczącej miejsc grupowania się osób bezdomnych,
- dostrzeganie różnorodności problemu bezdomności,
- niestosowanie podziału na bezdomnych swoich i obcych,
- posiadanie standaryzowanych usług dla bezdomnych,
- informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy,
- istnienie organizacji pozarządowych, niosących pomoc bezdomnym.

Słabe strony

- brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności,
- brak odpowiedniej infrastruktury na poziomie lokalnym dla osób wychodzących z bezdomności.

Szanse

- nieograniczanie praw obywatelskich osobom bezdomnym,
- społeczna akceptacja osób bezdomnych.

Zagrożenia

- brak programów w zakresie budownictwa socjalnego,
- negatywny wpływ systemu gospodarczego na problem bezdomności w gminie,
- istnienie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych.

Kwestia ludzi starszych

Mocne strony

- istnienie określonego standardu usług dla osób starszych,
- profesjonalne przygotowanie kadry w świadczeniu pomocy osobom starszym,
- prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej,
- możliwość realizowania się przez osoby starsze w organizacjach samopomocowych.

Słabe strony

- niewystarczająca ilość kadry zajmującej się problematyką osób starszych,
- niski poziom życia osób starszych,
- brak w gminie małych form pomocy społecznej dla osób starszych,
- zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniową,
- ograniczone możliwości kontynuowania przez osoby starsze aktywności zawodowej.

Szanse

- podejmowanie działań w zakresie uwrażliwiania systemu oświaty na problem osób starszych,
- brak zjawiska migracji ludzi młodych na inne tereny.

Zagrożenia

- brak szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym,
- niesprzyjająca pomocy osobom starszym sytuacja finansowa kraju.

Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony

- istnienie na terenie gminy, aktywnie działających w sferze niepełnosprawności, organizacji pozarządowych, z którymi współpracują instytucje samorządowe,
- dobry przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi,
- pełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.

Słabe strony

- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Szanse

- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym.

Rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony

- pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,
- posiadanie pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami.

Słabe strony

- przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań.

Inne mocne i słabe strony lokalnego systemu polityki społecznej

Mocne strony

- koordynacja działań dotyczących problematyki dzieci i młodzieży,
- pełna i skonsolidowana wiedza dotycząca bezdomności oraz bezdomnych na poziomie lokalnym oraz w odniesieniu do całego kraju.

Słabe strony

- dziedziczenie bezrobocia, głównie wśród osób o niskim poziomie wykształcenia,
- niski poziom kultury prawnej społeczeństwa,
- niestabilność prawa.

2.13. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.13.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom gminy. Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią rozwoju.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszczonowie

ul. Grójecka 45, 96-320 Mszczonów.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Mszczonów.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Ośrodek, realizując zadania wynikające m.in. z ustawy o pomocy społecznej, koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej. W 2014 r. udzielono pomocy 625 rodzinom liczącym 974 osób.

4. KADRA:

Kadrę Ośrodka stanowią kierownik, sześciu pracowników socjalnych, czterech pracowników wykonujących usługi opiekuńcze, pracownik wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze, konsultant, radca prawny oraz ośmiu pozostałych pracowników.

5. UDZIAŁ W SZKOLENIACH KADRY ZATRUDNIONEJ W MOPS-ie:

Kadra zatrudniona w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mszczonowie uczestniczy w różnych formach doksztalcania i podnoszenia swoich kwalifikacji, wśród których należy wymienić następujące szkolenia, kursy i treningi: „Metody pracy z przewlekłe chorymi psychicznie ze szczególnym uwzględnieniem schizofrenii”, „Świadczenia rodzinne realizowane przez gminy - zmiana przepisów prawa”, „Powrót do domu – zastosowanie sprawiedliwości naprawczej w integracji społecznej nieletnich sprawców czynu karalnego”, „Podstawy prawa rodzinnego”, „EFS – pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych w krajach UE”, „Podstawy prawa rodzinnego”, „Zastosowanie kontraktu socjalnego w pomocy społecznej i pracy socjalnej z różnymi typami klientów”, „Praca z osobami z zaburzeniami psychicznymi” Szkolenie dla grup roboczych i zespołów interdyscyplinarnych odnośnie procedury zakładania NK.

Świetlica środowiskowa w Mszczonowie

ul. Tarczyńska 31, 96-320 Mszczonów.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Gmina Mszczonów.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Świetlica oferuje fachową pomoc w odrabianiu lekcji i nadrabianiu zaległości szkolnych oraz prowadzi zajęcia z profilaktyki uzależnień, zajęcia z pedagogiki zabawy służące rozładowaniu emocji, zajęcia z elementami psychodramy, zajęcia plastyczno-techniczne, sportowe, kulinarne i komputerowe.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Z zajęć w świetlicy korzystały dzieci z rodzin patologicznych, głównie z problemem alkoholowym, które zostały skierowane przez MOPS w Mszczonowie, rodziców, wychowawców, nauczycieli, pedagoga szkolnego. Świetlica objęła opieką 15 wychowanków w wieku od 6 do 15 lat.

2.13.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie gminy Mszczonów funkcjonuje 23 organizacje pozarządowych i inicjatyw społecznych oraz są 4 parafie kościoła rzymskokatolickiego i 2 związki wyznaniowe. Pomiedzy sektorem publicznym a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący

podopiecznych korzystających z pomocy. Samorząd gminy dysponuje uregulowaniami określonymi przez odpowiedni akt prawa miejscowego, dotyczącymi współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego. Skutkuje to podejmowaniem współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego w zakresie zlecania realizacji zadań własnych i dofinansowania działalności statutowej organizacji.

Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, winna organizować współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku uzupełnienia i usprawnienia instytucjonalnego form pomocy.

2.14. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Zespół dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy Mszczonów korzystał z szeregu możliwości pozyskania informacji od jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, korzystano ze źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej niniejszego dokumentu.

Zespół przygotowujący dokument uznał, iż w pierwszej kolejności należy zaprogramować działania służące zapewnieniu bezpieczeństwa socjalnego rodzinie. Rodzinę należy wzmocnić tak, by w skuteczniejszy sposób mogła opierać się kryzysom powodowanym przez takie czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, jak np. ubóstwo, bezrobocie, przemoc w rodzinie czy problem alkoholowy powodujący rozpad pożycia.

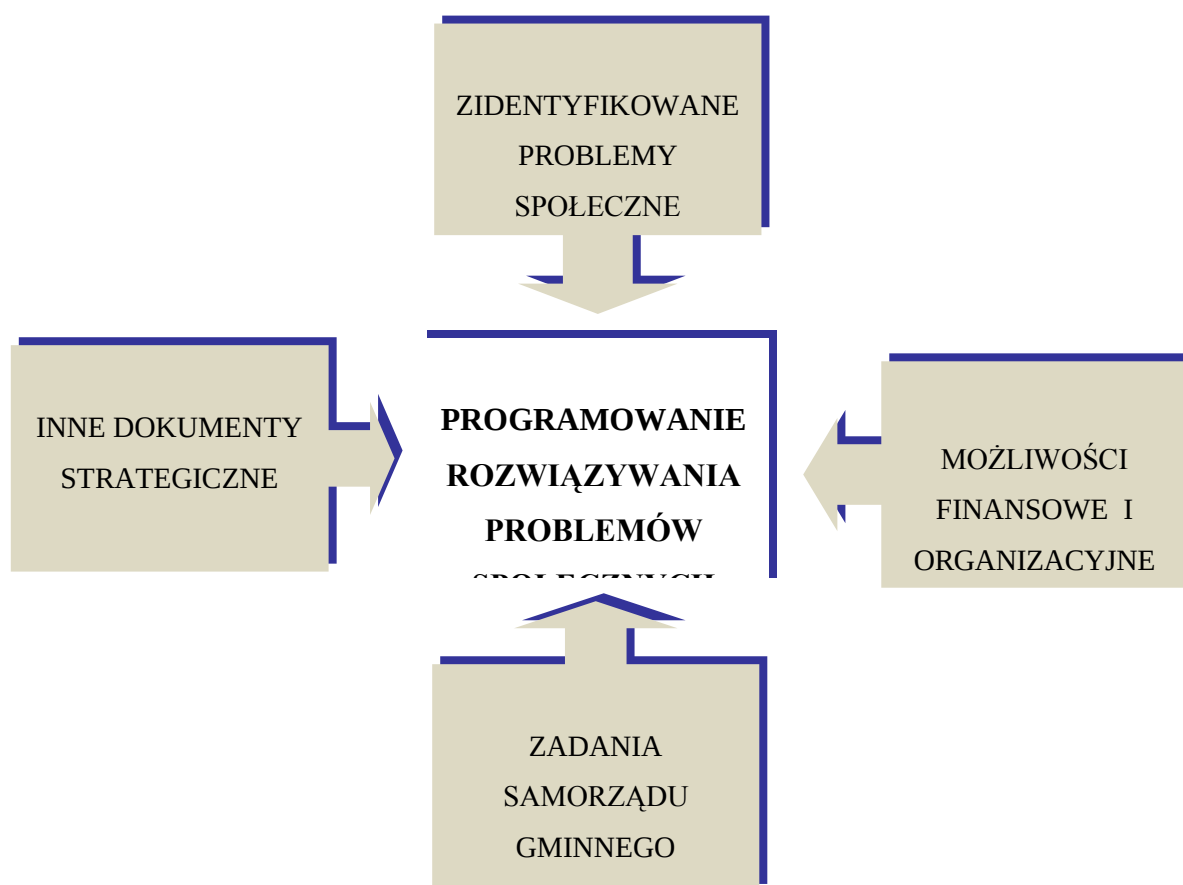
Równie ważne jest udzielenie odpowiedniego wsparcia osobom zagrożonym marginalizacją, a wśród nich osobom ubogim, bezrobotnym, zagrożonym lub dotkniętym bezdomnością, osobom zmagającym się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz osobom starszych i niepełnosprawnym.

Istotne jest również podejmowanie działań mających na celu wzmocnienie mieszkańców gminy w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów poprzez rozwój aktywności obywatelskiej.

Tworząc politykę społeczną na poziomie lokalnym, zgodnie z zasadami pomocniczości i partycypacji społecznej, nie sposób nie dostrzec w dokumencie programowym powyższych kwestii i wskazać dla nich właściwych możliwości rozwoju.

Poniższy diagram przedstawia związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych środowiska lokalnego. Oczywiście wpływ poszczególnych czynników jest złożony i niejednorodny. Największe znaczenie przy projektowaniu działań mają możliwości kompetencyjne samorządu lokalnego oraz warunki finansowe, nieco mniejsze, choć także istotne, inne dokumenty strategiczne omówione w części wstępnej.

Diagram 2. Związek zidentyfikowanych problemów społecznych z programowaniem Działań

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części dokumentu przedstawiono najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

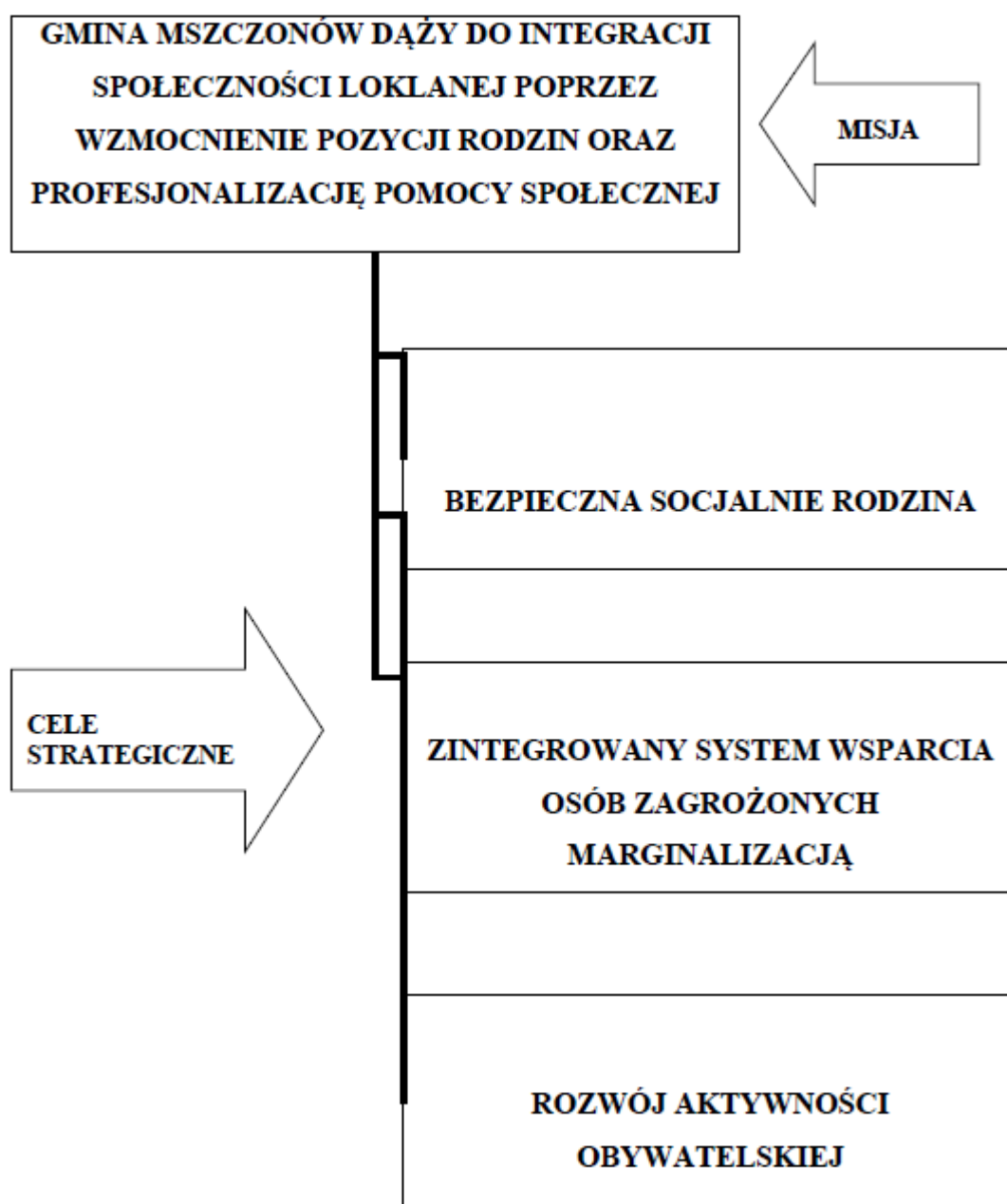
3.1. MISJA

**GMINA MSZCZONÓW DĄŻY DO INTEGRACJI
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ POPRZEZ
WZMOCNIENIE POZYCJI RODZIN ORAZ
PROFESJONALIZACJĘ POMOCY SPOŁECZNEJ**

Diagram 3. Związek misji z celami strategicznymi

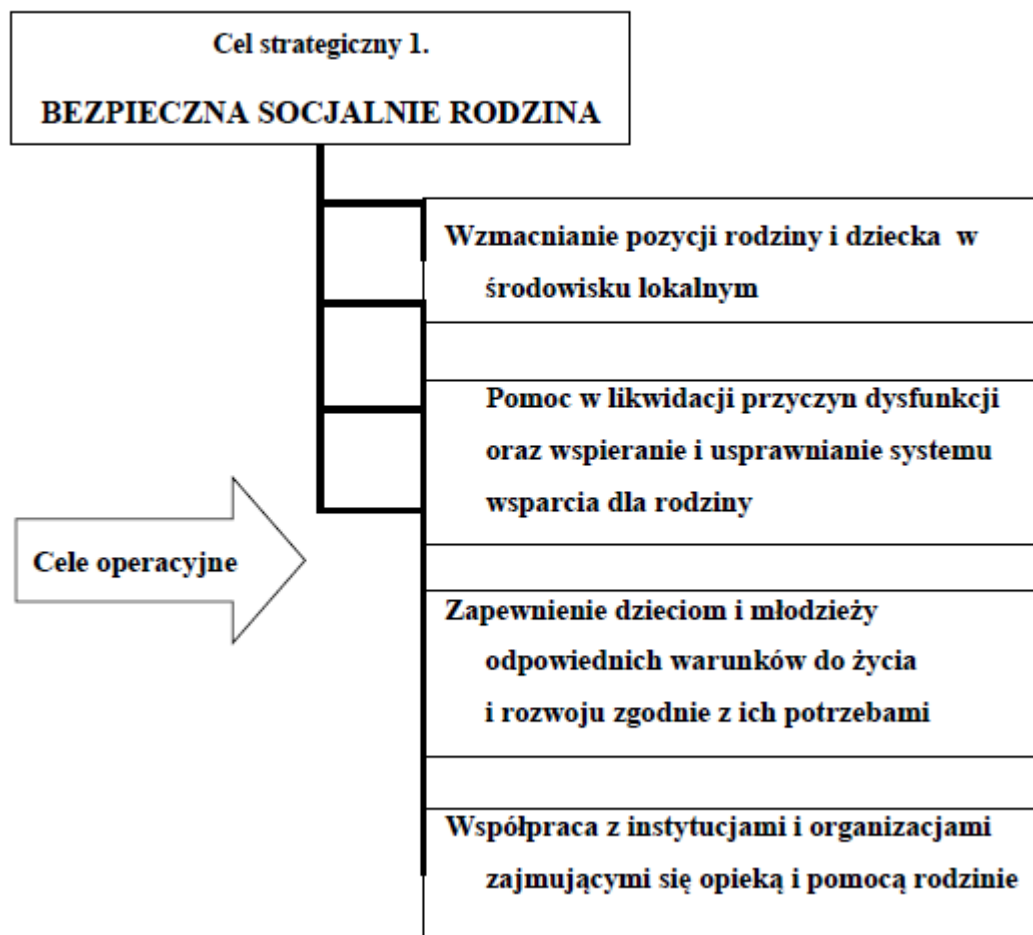
Diagram 3. Związek misji z celami strategicznymi

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Diagram 4. Cel strategiczny 1 i cele operacyjne

Diagram 4. Cel strategiczny 1 i cele operacyjne

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

- Podnoszenie jakości i dostępności realizowanego systemu świadczeń rodzinnych.
- Włączenie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych, m.in. poprzez promowanie aktywnych postaw społecznych celem zwiększenia uczestnictwa rodziców w przedsięwzięciach poszczególnych placówek.

- Rozwój sieci placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży, m.in. zwiększenie dostępności bazy już istniejącej, organizowanie czasu wolnego (zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, imprezy kulturalno-rozrywkowe, kluby, boiska, miejsca zabaw).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

- Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej.
- Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
- Podjęcie współpracy z samorządem powiatowym w zakresie utworzenia na terenie gminy pogotowia opiekuńczego.
- Organizacja i doskonalenie pracy sieci świetlic szkolnych, w tym socjoterapeutycznych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

- Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemami ubóstwa i bezrobocia:
 - organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole,
 - zapewnienie odzieży i wyposażenia w artykuły szkolne,
 - organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego,
 - organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom.
- Monitorowanie i rozwój opieki przedszkolnej na terenie gminy.
- Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży.
- Rozwój nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
- Opracowywanie i realizacja programów specjalnych na rzecz dziecka i rodziny.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.

- Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.
- Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.
- Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym placówki oświatowe i jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Środki finansowe:

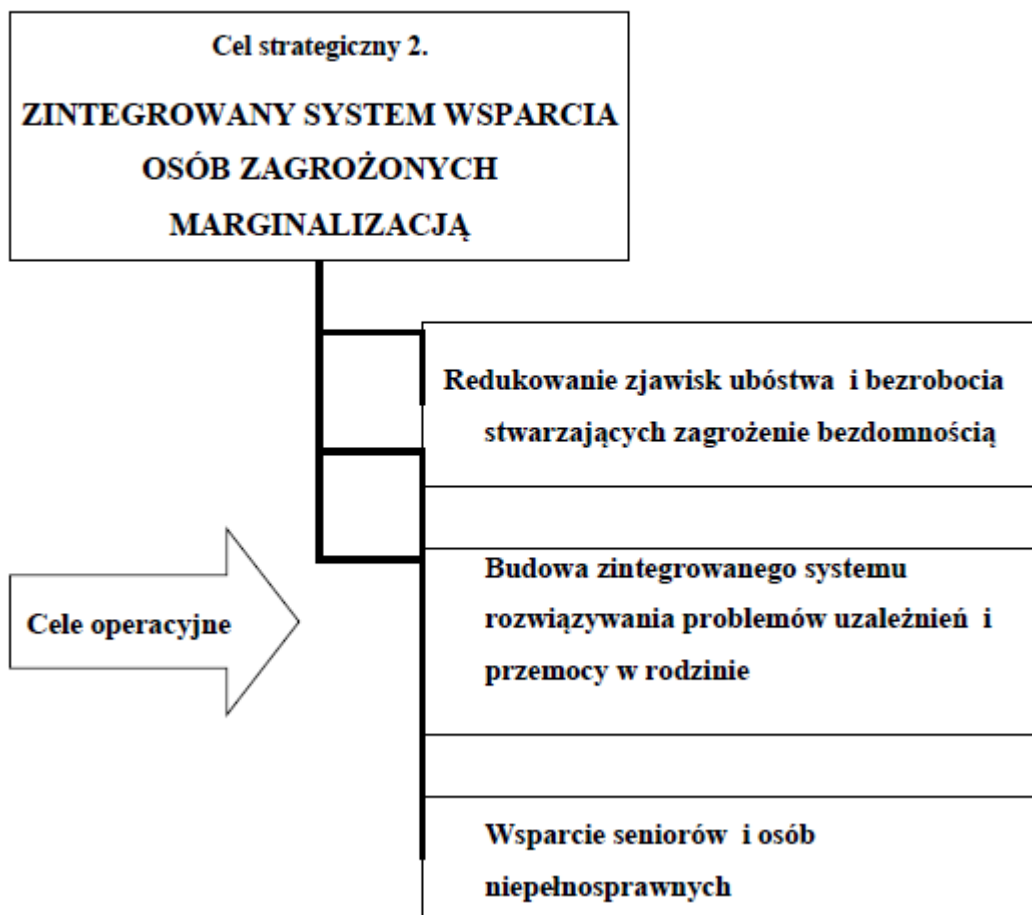
Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Diagram 5. Cel strategiczny 2 i cele operacyjne

Diagram 5. Cel strategiczny 2 i cele operacyjne

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

1. Zmniejszanie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową, realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz współpracujące z nim organizacje pozarządowe.
2. Rozwijanie stałej współpracy jednostek Urzędu Miejskiego, organizacji pozarządowych i Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie gminy:
 - organizowanie stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego,
 - organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych,
 - organizowanie prac społecznie użytecznych,

- organizowanie szkoleń i kursów umożliwiających zmianę kwalifikacji zawodowych (ze szczególnym uwzględnieniem osób powyżej 45 lat).
3. Objęcie pracą socjalną osób marginalizowanych, aby zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia im wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa i zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
 4. Systematyczne doszkalcenie pracowników socjalnych w zakresie wdrażania nowych instrumentów w pracy socjalnej – kontraktu socjalnego.
 5. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, m.in. poprzez opracowanie i wdrożenie systemu dogodnych ulg podatkowych z tytułu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej.
 6. Współudział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje integracji i pomocy społecznej oraz rynku pracy.
 7. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.
 8. Wsparcie osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością m.in. poprzez pracę socjalną, udzielanie pomocy finansowej w opłacie czynszu (dodatki mieszkaniowe, zasiłki celowe) i rzeczowej, zapewnienie schronienia.
 9. Opracowanie programu zapobiegania i wychodzenia z bezdomności w oparciu o funkcjonującą noclegownię i współpracę z Domem Spokojnej Starości w Orszewie-Osadzie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

- Monitorowanie problemu uzależnień na terenie gminy, w szczególności zjawiska narkomanii.

Prowadzenie działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych.

- Zintensyfikowanie stosownych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
- Promowanie zmiany zachowań i postaw mieszkańców wobec używek.

- Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej w stosunku do osób łamiących prawo w tym zakresie.
- Rozwój grup samopomocowych Al.-anon, Al.-aten i DDA.
- Zwiększanie świadomości społeczności lokalnej, z szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek.
- Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod oraz wzmacnianie efektów leczenia.
- Przeciwdziałanie przemocy domowej i zaniedbaniom w rodzinach dotkniętych problemem uzależnień:
 - systematyczne diagnozowanie problemu,
 - prowadzenie działań interwencyjnych na rzecz ofiar przemocy,
 - wdrażanie programów pracy ze sprawcami przemocy,
 - wspieranie działań na rzecz ograniczania przemocy domowej,
 - opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

- Systematyczny monitoring i analiza potrzeb mieszkańców będących w wieku poprodukcyjnym oraz niepełnosprawnych.
- Doradztwo i zachęcanie do rozwoju małych form pomocy dla osób starszych, takich, jak rodzinne domy pomocy społecznej, domy dziennego pobytu.
- Podnoszenie jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza, pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem.
- Szkolenie profesjonalnych kadr zajmujących się opieką środowiskową.
- Współpraca z jednostkami ochrony zdrowia w zakresie rozszerzenia oferty pielęgnacyjno-opiekuńczej.

- Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy Domu Dziennego Pobytu.
- Rozwijanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez osoby starsze i niepełnosprawne, w tym organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno-społecznych i rekreacyjnych.
- Zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji programów na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
- Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych m.in.:
 - umożliwienie pokonywania różnych poziomów w miejscach, w których występują różnice wysokości,
 - stosowanie różnych sposobów orientacji ułatwiających poruszanie się,
 - systematyczne przystosowywanie do potrzeb osób niepełnosprawnych obiektów użyteczności publicznej,
 - stworzenie i oznaczanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych.
- Rozpowszechnianie idei wolontariatu wśród społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, na rzecz opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
- W przypadku wyczerpania wszystkich możliwości zapewnienia opieki w środowisku, umieszczenie osób wymagających całodobowej opieki w zakładach opiekuńczo-leczniczych lub w domach pomocy społecznej.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym placówki oświatowe, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Środki finansowe:

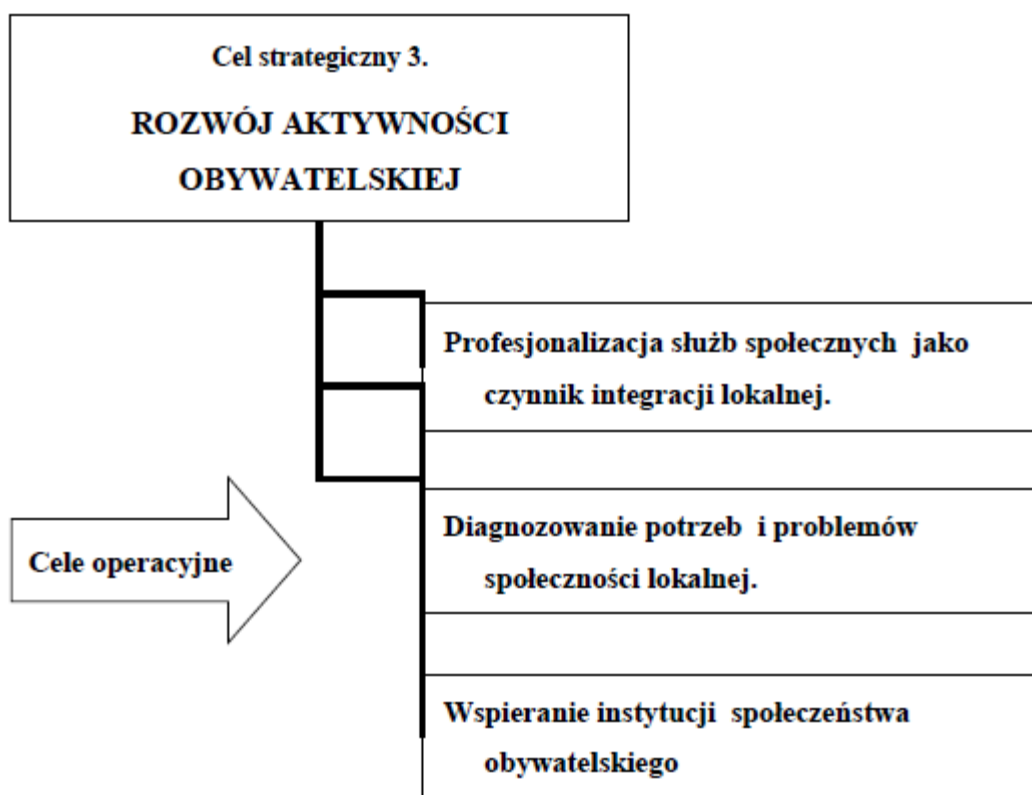
Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Diagram 6. Cel strategiczny 3 i cele operacyjne

Diagram 6. Cel strategiczny 3 i cele operacyjne

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

- Wzmocnienie roli pracownika socjalnego jako profesjonalisty działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej osób ubogich i wykluczonych społecznie.

- Systematyczne doszkalać pracowników socjalnych.
- Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z ustawą o pomocy społecznej.
- Ustawiczne motywowanie pracowników socjalnych do podwyższania swoich kwalifikacji zawodowych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

- Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych.
- Systematyczna analiza zasobów finansowych przeznaczonych na realizację zadań własnych i zleconych.
- Coroczne informowanie radnych i decydentów o istniejących potrzebach i kwestiach społecznych.
- Analiza świadczonej pomocy ze względu na efektywność i właściwość adresatów.
- Systematyczny monitoring istniejących i rozpoczynających się programów celowych i funduszy, służący ewentualnemu pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwiązywanie lokalnych potrzeb społecznych.
- Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy, np. poprzez Internet, lokalne mass media.
- Realizacja zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych w gminie, w jak najszerszym zakresie, przez organizacje społeczne, kościół katolicki i inne kościoły, związki wyznaniowe, fundacje, stowarzyszenia, pracodawców, osoby fizyczne i prywatne.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

1. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi; zwiększenie koordynacji współdziałania z ww. organizacjami.
2. Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy; mobilizowanie organizacji pozarządowych do podjęcia lub wzmożenia działalności na rzecz społeczności lokalnej.

3. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.
4. Zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych już funkcjonujących na terenie gminy poprzez systematyczny przepływ informacji o podejmowanych inicjatywach, regularne spotkania i wymianę doświadczeń.
5. Rozwój wolontariatu.
6. Promocja w ramach projektów systemowych POKL informacji o działalności i możliwości współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska i Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym placówki oświatowe i jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

3.3.1. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

1. Zespół wdrażający strategię.

Zespół powinien zostać powołany przez burmistrza odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: zastępca burmistrza, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez burmistrza.

2. Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać burmistrzowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

3.3.2. WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

W obszarze polityki społecznej dysponujemy stosunkowo szeroką gamą wskaźników społecznych, za pomocą których możemy skutecznie oceniać poziom wdrażanych w wybranym sektorze zmian. Zespół wdrażający strategię będzie mógł korzystać z szerokiego wachlarza wskaźników odzwierciedlających ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju.

- W obszarze dotyczącym ludności:
 - przyrost naturalny na 1.000 osób,
 - saldo migracji na 1.000 osób.
- W obszarze dotyczącym rynku pracy:
 - udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo,
 - udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych,
 - liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy.
- W obszarze dotyczącym dochodów i wydatków ludności:
 - dochody do dyspozycji gospodarstw domowych,
 - dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych,
 - odsetek osób żyjących w ubóstwie,
 - głębokość ubóstwa,
 - udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację jako złą lub bardzo złą.
- W obszarze dotyczącym oświaty i wykształcenia:
 - liczba ludności z wykształceniem wyższym na 1.000 osób w wieku 25 lat i więcej,
 - liczba ludności z wykształceniem co najmniej średnim na 1.000 osób w wieku 20 lat i więcej.

Dodajmy, że istnieją również wskaźniki – instrumenty polityki społecznej, za pomocą których cele mogą być osiągnięte lub które mogą wspomagać procesy osiągania celów. Są to m.in. procentowe udziały:

- osób dotkniętych problemami alkoholowymi korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami alkoholowymi należących do klubów AA itp. w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń alkoholowych w ogóle młodzieży,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń związanych z narkotykami w ogóle młodzieży,
- osób dotkniętych problemami narkomanii korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami ubóstwa korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami dotyczącymi niepełnosprawności korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami.

Powyższe wskaźniki są w większości dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji zajmujących się pomocą społeczną. Część danych może być zbierana okresowo poprzez badania ankietowe wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania problemów społecznych instytucjach.

Ostateczny kształt systemu monitoringu powinien zostać skorelowany z projektami, które będą realizowane w ramach strategii. Najpowszechniej wskaźniki lokalnej efektywności osiąganych celów są pogrupowane wokół najważniejszych obszarów realizacyjnych strategii i odnoszą się do poszczególnych zagadnień. Podstawowymi wskaźnikami, jakie mogą być przyjęte dla pomiaru efektywności wdrażania strategii, są wskaźniki ekonomiczne i społeczne.

1. **Ekonomiczne:** stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.
 - **Społeczne:** liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, ocena wartości merytorycznej realizowanych projektów, inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji i integracji społecznej, liczba osób usamodzielnionych.

3.3.3. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu. Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Miejska rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty winny być realizowane w ramach:

- własnych zasobów samorządu (np. projekty MOPS-u),
- poprzez organizacje pozarządowe,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Miejską stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinny je cechować: efektywność, skuteczność i celowość.

3. Efektywność – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

4. Skuteczność – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale

i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

5. **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do:

- *Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,*
- *Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,*
- *Programu Przeciwdziałania Narkomanii.*

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRSÓW

Diagramy:

Diagram 1. Metodologia opracowania dokumentu

Diagram 2. Związek zidentyfikowanych problemów społecznych z programowaniem działań

Diagram 3. Związek misji z celami strategicznymi

Diagram 4. Cel strategiczny 1 i cele operacyjne

Diagram 5. Cel strategiczny 2 i cele operacyjne

Diagram 6. Cel strategiczny 3 i cele operacyjne

Tabele:

Tabela 1. Lista osób (oraz reprezentowanych przez nie instytucji lub organizacji), które uczestniczyły w pracach nad strategią

Tabela 2. Liczba mieszkańców miasta i gminy Mszczonów zameldowanych na pobyt stały na dzień 31 grudnia 2014 roku

Tabela 3. Sołectwa w Gminie Mszczonów.

Tabela 4. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej wypłacone w latach 2010-2014

Tabela 5. Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej wypłacone w latach 2010-2014

Tabela 6. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane przez MOPS w latach 2013-2014

Tabela 7. Dodatki mieszkaniowe wypłacane przez Urząd Miejski w latach 2013-2014

Tabela 8. Problemy występujące w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej

Tabela 9. Liczba mieszkańców w Gminie Mszczonów w latach 2010 – 2014

Tabela 10. Bezrobocie w Gminie Mszczonów w latach 2010-2014

Tabela 11. Wybrane dane dotyczące struktury bezrobocia w Gminie Mszczonów
w latach 2010 – 2014

Tabela 12. Liczba osób długotrwale bezrobotnych pobierających zasiłek okresowy

Tabela 13. Liczba zawartych kontraktów socjalnych wśród osób długotrwale bezrobotnych
korzystających z pomocy MOPS w Mszczonowie

Tabela 14. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Tabela 15. Liczba Niebieskich Kart założonych przez policję i pracowników socjalnych
w latach 2012-2014

Wykresy:

Wykres 1. Ludność gminy w wieku 13 lat i więcej według poziomu
wykształcenia w 2002 roku

Wykres 2. Ludność gminy według płci w 2014 roku

Wykres 3. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2013-2014

Wykres 4. Osoby objęte pomocą społeczną w gminie w latach 2013-2014

Wykres 5. Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej a ludność gminy
w 2014 roku

Wykres 6. Liczba prac socjalnych w 2013-2014 roku

Wykres 7 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych MOPS w latach 2012-2014

Wykres 8 :Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych
w latach 2012-2014 roku

Wykres 9. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w 2013 roku
(liczba osób w rodzinach).

Wykres 10. Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień w gminie
w latach 2004-2006

Wykres 11. Przestępstwa odnotowane na terenie gminy w 2012-2014 roku

Wykres 12. Środowiska zagrożone ubóstwem

Wykres 13. Przyczyny popadania w ubóstwo

Wykres 14. Środowiska zagrożone uzależnieniami

Wykres 15. Problemy społeczne dotyczące osoby starsze